

Z Á Z N A M

zo zasadnutia Medzirezortnej koordinačnej skupiny na koordináciu úloh
vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome
a strategickej RKS pre európske záležitosti zriadenej na ÚJD SR
01. 06. 2015, Úrad jadrového dozoru SR, Bratislava

Účastníci rokovania: Príloha č. 1 záznamu

Program: Príloha č. 2 záznamu

Priebeh a výsledky rokovania:

K bodu 1:

Rokovanie otvoril a viedol Ing. Eduard Metke, CSc., predseda Medzirezortnej koordinačnej skupiny na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy o Euratome a strategickej RKS pre európske záležitosti (ďalej len „MRKS Euratom“). Rokovanie prebiehalo podľa upraveného programu.

K bodu 2:

Kontrola plnenia úloh:

1. *ÚVZ SR* zašle písomné stanovisko o ich predstave a rozdelení jednotlivých ustanovení článkov smernice Rady 2013/59/Euratom medzi MZ SR a ÚJD SR.

T: 15. 12. 2014

Úloha nebola splnená. Odôvodnenie bolo podané v rámci bodu programu 3.1. V záveroch rokovania bola po dohode so zástupcami ÚVZ SR naformulovaná rovnaká úloha s termínom plnenia do 1. septembra 2015.

2. *ÚJD SR* pozve zástupcu ÚVZ SR na najbližšie rokovanie expertnej skupiny na prípravu atómového zákona, ktorá sa má uskutočniť v termíne 1. – 5. 12. 2014.

T: do 1. 12. 2014

Úloha bola splnená. ÚJD SR aj po tomto termíne priebežne pozýval zástupcov ÚVZ SR na zasadnutia expertnej skupiny na prípravu nového atómového zákona.

3. *ÚJD SR* predloží na jarné zasadnutie návrh národnej správy SR o plnení smernice Rady 2011/70/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.

T: do jarného zasadnutia MRKS Euratom

Úloha bola splnená. Bližšie informácie boli podané v rámci bodu 3.2 programu.

4. *MH SR* predloží na jarné zasadnutie návrh vnútroštátnej politiky a vnútroštátneho programu nakladania s RAO a VJP v SR, ktorý sa bude zasielať Európskej komisii podľa čl. 15 ods. 4 smernice Rady 2011/70/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.

T: do jarného zasadnutia MRKS Euratom

Úloha bola splnená. Bližšie informácie boli podané v rámci bodu 3.3 programu.

K bodu 3:

3.1) Transpozícia smernice Rady 2013/59/Euratom, tzv. BSS (ÚVZ SR)

Zástupkyňa ÚVZ SR p. Dubníčková informovala, že podľa UV SR č. 151/2014 uložila vláda ministrom MZ SR v spolupráci MPSVaR SR a ÚJD SR zabezpečiť transpozíciu *smernice Rady 2013/59/Euratom, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia*. MZ SR určilo ako gestora ÚVZ SR. **V rámci MZ SR zatiaľ nie je prijaté rozhodnutie akým spôsobom sa uskutoční transpozícia predmetnej smernice**, t. j. či v rámci zákona č. 355/2007 Z. z. alebo sa zo zákona č. 355/2007 Z. z. vyčlenia relevantné časti a vytvorí sa samostatný radiačný zákon, do ktorého by sa včlenili aj relevantné nariadenia vlády a vyhlášky. Právnicki z MZ SR zatiaľ v tejto záležitosti nerozhodli. Následne by mala byť vytvorená pracovná skupina zo všetkých zainteresovaných strán. Bližšie informácie sú v prezentácii, ktorá je súčasťou prílohy č. 3 záznamu. P. Jurina dodal, že na EÚ úrovni Európska komisia (EK) organizuje pomoc členským štátom (ČŠ) a pripravuje tender projektu na tému ako pomôcť ČŠ transponovať smernicu Rady 2013/59/Euratom. Projekt je v súčasnosti v tzv. včasnej fáze a budúci týždeň je v Luxembursku organizované zasadnutie expertov podľa čl. 31 Zmluvy o Euratome a na programe je aj táto téma. Z pohľadu ÚVZ SR je ešte dostatočný časový priestor a nie je dôvod byť lídrom ČŠ v transpozícii tejto smernice, nakoľko konečný termín transpozície je 6. február 2018.

Zástupcovia ÚJD SR a MH SR sa nestotožnili s názorom zástupcu ÚVZ SR a poukázali na skutočnosť, že ÚJD SR musí vziať do úvahy transpozíciu revidovanej smernice Rady 2014/87/Euratom o jadrovej bezpečnosti, ktorá má 3 ročnú transpozičnú lehotu (august 2017), a preto je potrebné činnosti pri transpozícii obidvoch smerníc efektívne koordinovať. Bližšia informácia bola podaná v rámci bodu 3.9 programu.

3.2) Návrh národnej správy o vykonávaní smernice Rady 2011/70/Euratom (ÚJD SR)

P. Turner vo svojej prezentácii, ktorá je priložená v prílohe č. 4, najskôr stručne predstavil *smernicu Rady 2011/70/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhorým palivom (VJP) a rádioaktívnym odpadom (RAO)* a povinnosti, ktoré pre ČŠ z nej vyplývajú. Správu o vykonávaní tejto smernice je potrebné zaslať EK v termíne najneskôr do 23. augusta 2015. V rovnakom termíne musia ČŠ oznámiť EK obsah vnútroštátnej politiky a vnútroštátneho programu nakladania s RAO a VJP (bod 3.3 programu). Obidva dokumenty sú úzko prepojené, v prípade správy je gestorom ÚJD SR a pre vnútroštátnu politiku a program MH SR. Zároveň aspoň raz za 10 rokov by sa malo vykonať samohodnotenie, pričom sa zvažuje uplatnenie misie ARTEMIS, ktorá začala pôsobiť v rámci Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE). P. Turner sa ďalej podrobnejšie venoval štruktúre pripravenej správy, ktorá bola diskutovaná a odporúčaná v rámci pracovnej podskupiny ENSREG. Po obsahovej stránke sa vychádzalo z národnej správy k Dohovoru o bezpečnom nakladaní s RAO a VJP, pričom napríklad v prípade RAO bolo potrebné uviesť klasifikáciu podľa MAAE aj podľa národnej legislatívy. Text návrhu správy Slovenskej republiky o vykonávaní smernice Rady 2011/70/Euratom spracovanej podľa jej čl. 14.1 bol postúpený všetkým členom MRKS Euratom vopred elektronicky dňa 22. 5. 2015. Všetci zúčastnení potvrdili, že nie je potrebné zasielať oficiálny list poštou so žiadosťou o stanovisko k predmetnej správe a elektronická distribúcia je postačujúca. **Pripomienky k návrhu správy je potrebné zaslať v termíne do 22. 6. 2015 elektronicky na emailovú adresu mikulas.turner@ujd.gov.sk a v kópii stanislava.bystricka@ujd.gov.sk alebo poštou.**

3.3) Návrh vnútroštátnej politiky a vnútroštátneho programu nakladania s RAO a VJP podľa smernice Rady 2011/70/Euratom (MH SR)

P. Ludrovský uviedol, že návrh vnútroštátnej politiky a vnútroštátneho programu nakladania s RAO a VJP predkladá MH SR v spolupráci s Národným jadrovým fondom (NJF). **Aktuálny stav je taký, že v súčasnosti je k materiálu ukončené medzirezortné pripomienkové konanie** a prebiehajú konzultácie s pripomienkujúcimi. **V prípade Ministerstva životného prostredia SR (MŽP SR) sa čaká na ukončenie posudzovacieho konania** a výsledkom by malo byť rozhodnutie, ktoré potvrdzuje, že nie je potrebné ďalej hodnotiť a vypracovávať Správu o hodnotení vplyvu na životné prostredie. Následne bude materiál prerokovaný v Bezpečnostnej rade SR a v júli 2015 sa predpokladá jeho schválenie vládou SR tak, aby bol augustový termín zaslania na EK dodržaný. Bližšie informácie o obsahovej stránke vnútroštátnej politiky a vnútroštátneho programu je v priloženej prezentácii v prílohe č. 5 záznamu. Celý materiál je zverejnený na webovej stránke MH SR. P. Slugeň objasnil postupy pri schvaľovaní a informoval, že v tejto súvislosti dôjde aj k zmene legislatívy, konkrétne bude sa meniť zákon o NJF.

3.4) Skúsenosti s vykonávaním smernice 2003/122/Euratom - správa Komisie (ÚVZ SR)

Smernica Rady 2003/122/Euratom o kontrole uzatvorených zdrojov vysokoaktívneho žiarenia a zdrojov zvyškového žiarenia vo svojom čl. 14 stanovila, že do 31. 12. 2010 všetky ČS podajú EK správy o skúsenostiach získaných realizáciou tejto smernice. Následne **EK vypracovala svoju správu pre Európsky parlament, Radu EÚ a Európsky hospodársky a sociálny výbor o skúsenostiach s vykonávaním predmetnej smernice**. Gestorským ÚOŠS smernice 2003/122/Euratom je ÚVZ SR. P. Jurina uviedol, že mu nie je známe kto z ÚVZ SR zaslal EK správu za SR. Ako problém sa javí požiadavka fyzickej ochrany žiaričov, rovnako ako opustené a zachytené žiariče a financie s tým spojené. P. Horváth informoval, že JAVYS, a. s. v súčasnosti buduje sklad pre inštitucionálne RAO a zachytené rádioaktívne materiály. Vo vzťahu k financiám je potrebné vziať do úvahy, že celková cena nezahŕňa len uloženie, ale aj zber a skladovanie. Z hľadiska komplexnosti ide o ceny primerané a porovnateľné. Z fondu NJF je možné čerpať financie len pre žiariče neznámeho pôvodu. P. Metke informoval, že predmetná smernica bude v budúcnosti včlenená do smernice Rady 2013/59/Euratom, tzv. BSS. Napriek tomu je potrebné zabezpečiť, aby v prípade, že sa zasielajú informácie na EK bola stanovená taká koordinácia, aby bolo zrejmé kto informácie na EK postúpil.

3.5) Program Horizont 2020 - najnovší vývoj (MŠ SR)

P. Helmich podal aktuálne informácie so zameraním na účasť SR v **Horizonte 2020**. SR má 67 úspešných projektov a získaný finančný príspevok EK predstavuje skoro 9 mil. EUR. Miera úspešnosti SR z hľadiska počtu schválených projektov vzrástla oproti 7. rámcovému programu, avšak SR stále zaostáva v miere úspešnosti ČS z hľadiska objemu získaných finančných prostriedkov EK. Ďalej zástupca MŠ SR uviedol ciele v pracovnom programe pre Fission a Fusion na roky 2016 a 2017 a informoval o vytvorení novej asociácie/jednotnej fúzie SR s názvom EUROFUSION. Bližšie informácie k danej problematike možno nájsť na národnom portáli Horizontu 2020 (<http://h2020.cvtisr.sk>) a údaje o kontaktných osobách sú v priloženej prezentácii v prílohe č. 6 záznamu. V rámci diskusie vystúpil p. Slugeň, ktorý poukázal na skutočnosť, že nové ČS vrátane SR sú v tejto oblasti diskriminované. Na úspešnosť v projektoch je potrebné byť členom rôznych

platforiem a nevyhnutne sa združovať s ostatnými ČŠ. Jednoznačným problémom je financovanie. P. Dubníčková vyjadrila sklamanie, že projekt Slovenského metrologického ústavu na tému radónovej komory bol tiež zamietnutý. P. Metke vyzval MŠ SR či by bolo možné do budúcnosti preskúmať možnosť konzorcia „blízkyh“ krajín (napr. krajiny zoskupenia V4) s cieľom dosiahnuť spoločné ciele.

3.6) Aktuálne informácie z Agentúry pre zásobovanie (ESA) (MH SR)

Informáciu predniesol p. Kuchta. Posledné rokovanie Poradnej komisie ESA sa uskutočnilo dňa 28. 4. 2015 v Luxembursku. Predmetom bolo okrem iného schválenie záznamu z ostatného rokovania, schválenie Výročnej správy ESA, správy o rádioizotopoch a návrhy na skvalitnenie ďalšej činnosti. Výročná správa bola spracovaná podľa novej štruktúry, pričom podlieha utajenému režimu a verejnosti je zverejnená len jej časť. Vo všeobecnosti vo vzťahu k bezpečnosti dodávok dochádza k poklesu spotreby uránu a navýšeniu spotreby MOX, pričom sa zvýšili obohacovacie kapacity. Pomerne veľká časť zdrojov pochádza z krajín mimo EÚ. **Sú indície, že EK je nespokojná so súčasnými pravidlami ESA, ktoré neboli zmenené od roku 1958 a uvažuje sa o ich revízii.** EK má v úmysle monitorovať trh (dopyt – ponuka) a zaujíma sa nielen o nové kontrakty predkladané formou dodatkov, ale aj o pôvodné zmluvy. Dôvodom je zabezpečenie a potreba diverzifikácie dodávok paliva. Do polovice júna 2015 Komisia predloží návrhy na zmenu pravidiel ESA. Ďalšie zasadnutie Poradnej komisie ESA sa uskutoční v októbri 2015. P. Slugeň zdôraznil, že je dôležitý uhol pohľadu na to čo je diverzifikácia.

3.7) Transpozícia smernice Rady 2013/51/Euratom, tzv. pitná voda (ÚVZ SR)

Smernica Rady 2013/51/Euratom, ktorou sa stanovujú požiadavky na ochranu zdravia obyvateľstva vzhľadom na rádioaktívne látky obsiahnuté vo vode určenej na ľudskú spotrebu patrí do gescie ÚVZ SR (UV SR 151/2014). Transpozíciu je potrebné uskutočniť v termíne do 28. 11. 2015. P. Dubníčková vo svojej prezentácii, ktorá je priložená v prílohe č. 7 záznamu, uviedla podrobný časový rozpis plánovanej transpozície. Dôjde k zmene a úprave nasledujúcich legislatívnych predpisov – nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., zákona 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z.. V apríli 2015 bola uskutočnená notifikácia návrhu podľa čl. 33 Zmluvy o Euratome a čaká sa na stanovisko EK. **Predpokladá sa, že transpozícia sa uskutoční v stanovenom termíne.**

3.8) Informácie zo stretnutia ENEF v Prahe (MH SR)

P. Kuchta informoval, že v dňoch 26. a 27. mája 2015 sa v Prahe uskutočnilo v poradí jubilejné desiate plenárne rokovanie Európskeho jadrového fóra (ENEF). **Rokovanie ENEF bolo úspešné. Fórum privítalo Strategický rámec a plán pre energetickú úniu, ktorý prijala EK dňa 25. 2. 2015 a ktorý sa zameriava na pohyb Európy smerom k bezpečnej, trvalo udržateľnej, konkurencieschopnej a dostupnej energii.** Účastníci fóra vyjadrili svoj záväzok na dosiahnutie týchto cieľov. Fórum uznáva, že jadrová energia predstavuje pre značný počet ČŠ významný podiel ich energetického mixu a že pre niektoré z týchto ČŠ je jadro súčasťou riešenia splnenia ambiciózneho dekarbonizačného cieľa. Fórum ďalej zdôraznilo, že je dôležité vyhnúť sa závislosti štátu na jedinom dodávateľovi jadrového paliva. V rámci záverov Fóra na tému „EÚ ako svetový líder v oblasti jadrovej bezpečnosti“ boli podčiarknuté záväzky v oblasti jadrovej bezpečnosti a zdôraznený význam zabezpečenia najvyšších bezpečnostných štandardov jadrových elektrární v EÚ, ako aj prostriedkov na ich vyradovanie. V rámci témy „Angažovanie sa občianskej spoločnosti“ sa zdôraznila potreba

primeraným spôsobom zaangažovať občiansku spoločnosť do dialógu a poskytovať jej transparentné a úplné informácie o vývoji jadrovej energetiky. Ďalšie plenárne rokovanie ENEF sa uskutoční v Bratislave pravdepodobne v prvej polovici roka 2016. Úplný záznam zo stretnutia ENEF je priložený v prílohe č. 8.

3.9) *Transpozícia smernice Rady 2014/87/Euratom (ÚJD SR)*

P. Pišteková v úvode svojej prezentácie, ktorá je priložená v prílohe č. 9 záznamu, stručne zhrnula obsah a ciele *smernice Rady 2014/87/Euratom, ktorou sa mení smernica Rady 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení*. Transpozičný termín je 15. 8. 2017. Gestorským ÚOŠS určeným na transpozíciu smernice je ÚJD SR. Transpozícia sa uskutoční novým atómovým zákonom, ktorý má zároveň zahrnúť aj čiastočnú transpozíciu smernice Rady 2013/59/Euratom (BSS). Za týmto účelom bola na ÚJD SR zriadená expertná skupina na zasadnutie ktorej boli zástupcovia ÚVZ SR pravidelne pozývaní. Ďalej p. Pišteková poukázala na úzku prepojenosť obidvoch smerníc a nevyhnutnosť a potrebu úzkej spolupráce ÚJD SR a ÚVZ SR. **Z časového harmonogramu prác na novom atómovom zákone jednoznačne vyplýva, že pre ÚJD SR je neprijateľné ďalej čakať, a preto očakáva od ÚVZ SR ich predstavu o rozdelení gestorstva jednotlivých ustanovení článkov smernice Rady 2013/59/Euratom medzi MZ SR a ÚJD SR ako to bolo diskutované už aj na predchádzajúcich zasadnutiach MRKS Euratom.**

3.10) *Systém záruk pre jadrové materiály v rámci SR*

V rámci tohto bodu zástupca SE, a. s. p. Bobák pripravil prezentáciu na tému “*Systém záruk a zhrnutie za rok 2014*”, ktorá je priložená v prílohe č. 10 záznamu. Najskôr v krátkosti uviedol relevantný právny základ (Zmluva o nešírení jadrových zbraní, Dodatkový protokol, nariadenie č. 203/2005, zákon 541/2004 Z. z. v platnom znení, vyhláška ÚJD SR č. 54/2006) a následne porovnal inšpekcie MAAE, Euratomu a ÚJD SR za obdobie rokov 2008 až 2013. **Možno skonštatovať, že po prijatí Dodatkového protokolu celkovo poklesol počet inšpekcií, hlavne plánovaných.** Spoločné inšpekcie inšpektorov MAAE, Euratomu a ÚJD SR po výmene paliva boli nahradené samostatnými inšpekciami ÚJD SR a spoločnými “postloading” inšpekciami. Pribudli “short notice” inšpekcie a inšpekcie na Dodatkový protokol. Ďalej informoval o plnení záruk pre lokalitu Mochovce za rok 2014 a poukázal na nedostatok školení na prácu s ENMASom (program Euratomu na tvorbu správ pre MAAE, Euratom a ÚJD SR), najmä v súvislosti s prechodom na jeho novú verziu, posledné školenie bolo v roku 2008). Bolo konštatované, že podobná tendencia v počte inšpekcií je aj pre lokalitu Jaslovské Bohunice. P. Horváth informoval, že v prípade JAVYSu, a. s. je situácia podobná.

3.11) *Závery verifikačnej misie EK podľa čl. 35 Zmluvy o Euratome*

Zástupca ÚVZ SR p. Jurina informoval, že v novembri 2014 sa uskutočnila v poradí tretia verifikačná misia Európskej komisie podľa čl. 35 Zmluvy o Euratome. Predmetom misie bolo najmä overenie vnútroštátnej siete monitorovania rádioaktivity prostredia, ako aj monitorovania vypúšťania rádioaktívnych látok z jadrovej elektrárne Mochovce 1, 2 a monitorovanie kontaminácie prostredia v jej okolí. **Správa EK so závermi z misie bola doručená len na pripomienkovanie a nie je ešte zverejnená jej finálna verzia, ale všeobecne misia splnila svoj cieľ a EK pozitívne hodnotí relevantné aktivity.**

K bodu 4 - Rôzne:

- P. Marčoková (ÚPV SR) informovala, že od posledného zasadnutia MRKS Euratom **sa neuskutočnilo žiadne podanie patentových prihlášok, resp. podanie prihlášok úžitkových vzorov**, ktoré by podliehali oznamovaniu EK podľa relevantných článkov Zmluvy o Euratome.
- P. Dubníčková (ÚVZ SR) podala informáciu **o kritickom stave v oblasti metrologie na Slovensku. Slovenský metrologický ústav** poskytuje služby s čakacími dobami aj niekoľko mesiacov a ceny za overovanie a kalibrácie určených meradiel sa v priebehu roka zvyšujú (ceny za služby sú vysoké, no v SR majú monopol). Uvedené má negatívny vplyv pre všetky organizácie a firmy na Slovensku, a na plnenie ustanovení smernice Rady 2013/51/Euratom o tzv. pitnej vode, ktoré používajú pri práci meradlá v oblasti ionizujúceho žiarenia.

K bodu 5 - Záver:

Na záver p. Metke **poďakoval všetkým za účasť** a zároveň vyjadril presvedčenie, že aj v budúcnosti bude pokračovať dobrá spolupráca všetkých členov.

Úlohy:

1. **ÚVZ SR** zorganizuje spoločné pracovné stretnutie, na ktoré pozve zástupcov ÚJD SR a MPSVaR SR s cieľom vyjasniť postup a určiť časový harmonogram prác za účelom transpozície smernice Rady 2013/59/Euratom.
T: 30. 06. 2015
2. **ÚVZ SR** zašle písomné stanovisko o ich predstave a rozdelení jednotlivých ustanovení článkov smernice Rady 2013/59/Euratom medzi MZ SR a ÚJD SR.
T: 01. 09. 2015
3. **ÚVZ SR** poskytne na najbližšom rokovaní MRKS Euratom informácie o záveroch finálnej verzie správy EK k výsledkom verifikačnej misie z roku 2014.
T: jesenné zasadnutie MRKS Euratom
4. **Členovia MRKS Euratom** zašlú v stanovenom termíne pripomienky k návrhu správy Slovenskej republiky o vykonávaní smernice Rady 2011/70/Euratom.
T: 22. 06. 2015
5. **ÚJD SR a MH SR** budú na najbližšom rokovaní MRKS Euratom informovať, či boli požadované dokumenty podľa smernice Rady 2011/70/Euratom zaslané na EK v stanovenom termíne.
6. **T: jesenné zasadnutie MRKS Euratom**

Záver:

1. MRKS Euratom **berie na vedomie** Správu SR spracovanú v zmysle článku 14.1 smernice Rady 2011/70/Euratom.
2. **ÚVZ bude informovať** na najbližšom zasadnutí MRKS Euratom **o postupe a časovom harmonograme prác na príprave transpozície smernice Rady 2013/59/Euratom do vnútroštátnych právnych predpisov**, ktorej gestorom je v zmysle úlohy B.12 z uznesenia vlády SR č. 151 z 2. apríla 2014 MZ SR v spolupráci s MPSVaR SR a ÚJD SR.
3. **Ďalšie zasadnutie** MRKS Euratom sa uskutoční **predbežne v mesiaci október/november 2015** na ÚJD SR v Bratislave a pravdepodobne bude opäť koordinované so strategickou RKS.

V Bratislave, dňa 01. 06. 2015

Zapísala: Ing. Jarmila Rácová

Schválili: RNDr. Mikuláš Turner

Ing. Eduard Metke, CSc.

Zoznam účastníkov Zasadnutie MRKS Euratom, 01. 06. 2015

Ministerstvo hospodárstva SR

Ing. Ľubomír KUČTA

Ing. Peter LUDROVSKÝ

Úrad verejného zdravotníctva SR

RNDr. Vladimír JURINA

Ing. Martina DUBNÍČKOVÁ

Ministerstvo školstva SR

Mgr. Patrik HELMICH

Ministerstvo životného prostredia SR

Ing. Tomáš TRČKA

Ministerstvo financií SR

Ing. Mária ANDOČOVÁ

Ministerstvo zahraničných vecí a eur. záležitostí SR

Ing. Viktor PETRAŠOVSKÝ

Úrad vlády SR

Juraj PISTOVIČ

Úrad priemyselného vlastníctva SR

Ing. Lukrécia MARČOKOVÁ

Národný bezpečnostný úrad

JUDr. Janka FABRÍCIOVÁ

Správa štátnych hmotných rezerv SR

Ing. Silvia ZAREMBOVÁ

Slovenské elektrárne, a. s.

Ing. Ľudovít ŠOLTÉS

Ing. Tomáš BOBÁK

Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s.

Ing. Miroslav BOŽIK

Ing. Ján HORVÁTH

Národný jadrový fond

Prof. Ing. Vladimír SLUGEŇ, DrSc.

VUJE, a. s.

Ing. Juraj KLEPÁČ

ÚJD SR – **Ing. Eduard METKE, CSc., podpredseda**
RNDr. Mikuláš TURNER, riaditeľ odboru 210
Ing. Jarmila RÁCOVÁ, odbor 210
Mgr. Zuzana PIŠTEKOVÁ, odbor 230
Mgr. Stanislava BYSTRICKÁ, odbor 210

P R O G R A M

**rokovania zasadnutia MRKS Euratom a strategickej RKS
01. 06. 2015, Úrad jadrového dozoru SR v Bratislave**

- 1. Úvod**
- 2. Kontrola plnenia úloh vyplývajúcich zo záverov z predchádzajúceho zasadnutia**
- 3. Informácie v rámci nasledujúcich aktuálnych oblastí:**
 - 3.1** Transpozícia smernice Rady 2013/59/Euratom, tzv. BSS (ÚVZ SR / ÚJD SR)
 - 3.2** Návrh národnej správy o vykonávaní smernice Rady 2011/70/Euratom (ÚJD SR)
 - 3.3** Návrh vnútroštátnej politiky a vnútroštátneho programu nakladania s RAO a VJP podľa smernice Rady 2011/70/Euratom (MH SR)
 - 3.4** Skúsenosti s vykonávaním smernice 2003/122/Euratom - správa Komisie (ÚVZ SR)
 - 3.5** Program Horizont 2020 - najnovší vývoj (MŠ SR)
 - 3.6** Aktuálne informácie z Agentúry pre zásobovanie (ESA) (MH SR / SE, a. s.)
 - 3.7** Transpozícia smernice Rady 2013/51/Euratom, tzv. pitná voda (ÚVZ SR)
 - 3.8** Informácie zo stretnutia ENEF v Prahe (MH SR)
 - 3.9** Transpozícia smernice Rady 2014/87/Euratom (ÚJD SR)
 - 3.10** Uplatňovanie systému záruk pre jadrové materiály za rok 2014 (kap. VII Zmluvy o Euratome) (SE, a. s.)
 - 3.11** Závery verifikačnej misie EK podľa čl. 35 Zmluvy o Euratome (ÚVZ SR)
- 4. Rôzne/Diskusia**

Podľa rozdelenia gestorstva/spolugestorstva k jednotlivým článkom Zmluvy o Euratome informácie z jednotlivých rezortov o aktuálnych otázkach.
- 5. Záver**

Transpozícia smernice Rady 2013/59/Euratom

*Ing. Martina Dubníčková
Odbor ochrany zdravia pred žiarením
Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava*

Smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom.

- o Smernica bola vypracovaná so zreteľom na články 31 a 32 Zmluvy Euratom*

- o Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 151/2014 - vláda uložila ministrovi zdravotníctva v bode B.12. zabezpečiť v spolupráci s ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a predsedníčkou Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky prebratie smernice Rady 2013/59/Euratom a vykonať notifikáciu.
- o Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky určilo gestora transpozície smernice Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.
- o Slovenská republika, ako členský štát EÚ, je povinná uvedenú smernicu transponovať do právneho poriadku Slovenskej republiky do 6. februára 2018.

Radiačná ochrana - zmena

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Nariadenie vlády SR č. 345/2006 o základných bezpečnostných požiadavkách na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ionizujúcim žiarením

Nariadenie vlády SR č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia osôb pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení

Nariadenie vlády SR č. 346/2006 Z. z. o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany externých pracovníkov vystavených riziku ionizujúceho žiarenia počas ich činnosti v kontrolovanom pásme

Nariadenie vlády SR č. 348/2006 Z. z. o požiadavkách na zabezpečenie kontroly vysokoaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

Vyhláška MZ SR č. 524/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti

Vyhláška MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia

Vyhláška MZ SR č. 545/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zabezpečenie radiačnej ochrany pri činnostiach vedúcich k ožiareniu a činnostiach dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany

Mimorezortné právne predpisy

o Pracovná skupina

- zamestnanci ÚVZ SR (OOZPŽ, OLP, OOP),
- zamestnanci OOZPŽ RÚVZ so sídlom hl. m. Bratislava, so sídlom v Nitre, so sídlom v Banskej Bystrici a so sídlom v Košiciach,
- Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Národný akčný radónový plán - NARP

- článok 54, 74, 103 a príloha XVIII.

o Uznesenie vlády SR

o Pracovná skupina

Ďakujem za pozornosť

Úrad jadrového dozoru SR

Medzirezortná koordinačná skupina - Euratom

Smernica Rady 2011/70/EURATOM z 19. júla 2011

RNDr. M. Turner

Odbor medzinárodných vzťahov a európskych záležitostí

Bratislava, jún 2015

- ***Smernica Rady 2011/70/EURATOM z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom***

Povinnosti ČŠ voči EK

- Transpozícia smernice do 23. 8. 2013 – vykonané (zodpovedný je ÚJD SR v spolupráci s MH SR – novela AZ).
- ČŠ musia predložiť EK správu o vykonávaní tejto smernice v termíne do 23. augusta 2015 a potom každé tri roky (zodpovedný je ÚJD SR v spolupráci s prevádzkovateľmi JZ, MH SR a NJF).
- ČŠ musia oznámiť EK obsah svojho vnútroštátneho programu, ktorý bude zahŕňať body uvedené v článku 12 smernice, čo najskôr, najneskôr do 23. augusta 2015 (zodpovedné je MH SR, NJF).
- Raz za 10 rokov vykonať sebahodnotenie napr. misia Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu – ARTEMIS (ÚJD SR v spolupráci s MH SR).

- *Smernica Rady 2011/70/EURATOM z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom*

Obsah správy (Návod : European Nuclear Safety Regulators Group – ENSREG)

- *Odpočet pre každý článok smernice osobitne*
- *odhadovaný rozsah cca 50 strán*
- *zverejniť pre verejnosť*
- *uviesť inventár RAO a VP (podľa národnej klasifikácie)*
- *bude zaslaná na EK v slovenskom a anglickom jazyku*

Pripomienky do 22.6.2015

UJD-SR

3

Ďakujem za pozornosť'

mikulas.turner@ujd.gov.sk

UJD-SR

4

Bod 3.3 rokovania zasadnutia MRKS Euratom RKS

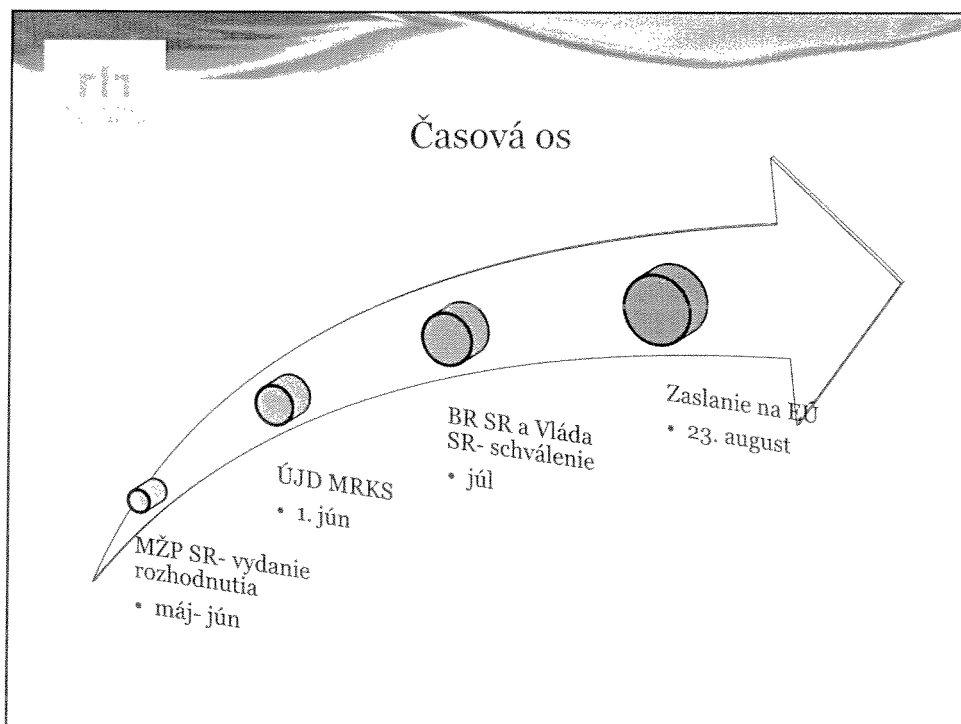
- Návrh vnútroštátnej politiky a vnútroštátneho programu nakladania s RAO a VJP podľa smernice Rady 2011/70/Euratom, na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi (predkladá MH SR v spolupráci s Národným jadrovým fondom).

- Peter Ludrovský, MH SR
- 1. 06. 2015

Aktuálny stav

- MPK je ukončené
 - Vyhodnotené okrem MŽP SR, ktoré čaká na ukončenie posudzovacieho konania. V súčasnosti prebiehajú konzultácie s pripomienkujúcimi.
 - Výsledkom by malo byť Rozhodnutie, že nie je nutné ďalej hodnotiť a vypracovávať Správu o hodnotení vplyvu na životné prostredie.

NÁVRH VNÚTROŠTÁTNEJ POLITIKY
A
VNÚTROŠTÁTNEHO PROGRAMU NAKLADANIA S VYHORETÝM JADROVÝM PALIVOM A RÁDIOAKTÍVNymi ODPADMI V SR
AKO AKTUALIZÁCIA STRATEGICKÉHO DOKUMENTU STRATÉGIA ZÁVEREČNEJ ČASTI MIEROVÉHO VYUŽÍVANIA JADROVEJ ENERGIE V SR

<http://www.mhsr.sk/posudzovanie-vplyvov-na-zp>

V zmysle § 3a Vnútroštátna politika a vnútroštátny program zákona č. 238/2006 Z. z. o Národnom jadrovom fonde na vyrad'ovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi (zákon o jadrovom fonde)
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 528/2006 Z. z., zákona č. 94/2007 Z. z., zákona č. 408/2008 Z. z., zákona č. 143/2010 Z. z., zákona č. 550/2011 Z. z., zákona č. 391/2012 Z. z. a zákona č. 143/2013 Z. z.

Rada správcov Národného jadrového fondu na vyraďovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi (ďalej len „NJF“) **vypracúva** spoločne s právnickou osobou podľa osobitného predpisu a s držiteľmi súhlasu alebo povolenia vydaného Úradom jadrového dozoru SR (ďalej len „úrad“)

1) **Návrh Vnútroštátnej politiky** nakladania s vyhoretým jadrovým palivom

a s rádioaktívnymi odpadmi (ďalej len „vnútroštátna politika“) a

2) **Návrh Vnútroštátneho programu** na vykonávanie vnútroštátnej politiky (ďalej len „vnútroštátny program“).

1) VNÚTROŠTÁTNÁ POLITIKA NAKLADANIA S VYHORETÝM JADROVÝM PALIVOM A RÁDIOAKTÍVNymi ODPADMI V SR:

a. Zásady vnútroštátnej politiky Slovenskej republiky v oblasti nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi

- Slovenská republika má konečnú zodpovednosť za vyraďovanie jadrových zariadení na území SR, za bezpečné a zodpovedné dlhodobé skladovanie a uloženie vyhoreteho jadrového paliva a za nakladanie s rádioaktívnym odpadom, ktorý sa vyprodukuje na jeho území po jeho odovzdaní producentom uplynutím 12 mesiacov od ich vzniku,

- konečnú zodpovednosť za bezpečné a zodpovedné uloženie rádioaktívneho odpadu alebo vyhoreteho jadrového paliva, ktoré sa prepraví zo Slovenskej republiky na úpravu alebo prepracovanie do členského štátu Európskej únie alebo tretieho štátu, vrátane akéhokoľvek odpadu, ktorý vznikne ako vedľajší produkt pri úprave alebo spracovaní, nesie Slovenská republika, ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak,

- produkcia rádioaktívneho odpadu sa z hľadiska jeho aktivity i objemu udržiava na najnižšej úrovni, ktorá je reálne dosiahnuteľná, a to prostredníctvom vhodných projektových opatrení a prevádzkových postupov a postupov vyradovania vrátane recyklácie a opätovného použitia materiálov,
- medzi všetkými krokmi nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom sa zohľadňujú ich vzájomné súvislosti,
- nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom musí byť bezpečné, a to aj z dlhodobého hľadiska, kedy sa uplatňujú najmä pasívne bezpečnostné prvky,
- pri nakladaní s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom sa uplatňuje odstupňovaný prístup, pričom sa berie do úvahy najmä aktivita, množstvo, druh jadrového zariadenia, v ktorom sa nimi nakladá a ich ďalšie nebezpečné vlastnosti,
- náklady na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom znáša ten, kto ich vyprodukoval, v prípade neznámeho pôvodcu sú prijaté príslušné opatrenia,
- zdokumentovanie rozhodovacieho procesu je založené na dôkazoch a výsledkoch charakterizácie vo všetkých fázach nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom.

b. Ciele vnútroštátnej politiky Slovenskej republiky v oblasti nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi

1. Bezpečné a spoľahlivé vyradovanie jadrových zariadení
2. Minimalizácia odpadov
3. Výber vhodného palivového cyklu
4. Bezpečné skladovanie
5. Zabezpečenie nakladania s rádioaktívnymi odpadmi
6. Zabezpečenie jadrovej bezpečnosti
7. Uplatňovanie odstupňovaného prístupu
8. Princíp „znečisťovateľ platí“
9. Objektívny rozhodovací proces
10. Zodpovednosť

2) VNÚTROŠTÁTNY PROGRAM NAKLADANIA S VYHORETÝM JADROVÝM PALIVOM A RÁDIOAKTÍVNymi ODPADMI V SR

OBSAH:

- ÚVOD
- VYRAĐOVANIE JADROVÝCH ZARIADENÍ
- VYHORETÉ JADROVÉ PALIVO A RÁDIOAKTÍVNE ODPADY
- PRÍSTUPY K ÚLOŽISKÁM RÁDIOAKTÍVNYCH ODPADOV A VYHORETÉHO JADROVÉHO PALIVA PO ICH UZAVRETÍ
- POTREBA VÝSKUMU, VÝVOJA A DEMONŠTRAČNÝCH ČINNOSTÍ
- ZODPOVEDNOSTI, MONITOROVANIE IMPLEMENTÁCIE
- PLÁN NÁKLADOV NA VYRAĐOVANIE, NAKLADANIE, SCHÉMA FINANCOVANIA
- TRANSPARENTNOSŤ – INFORMOVANIE VEREJNOSTI
- MEDZINÁRODNÉ DOHODY O NAKLADANÍ S VYHORETÝM JADROVÝM PALIVOM A RÁDIOAKTÍVNymi ODPADMI
- PREDPOKLADANÉ VPLYVY PRÍSPEVKOV A ODVODOV NA CENY ELEKTRICKEJ ENERGIE, CENY OSTATNÝCH TOVAROV A SLUŽIEB NA HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY ROZVOJ ŠTÁTU
- PREDPOKLADANÉ VPLYVY PRÍSPEVKOV A ODVODOV NA KONKURENCIESCHOPNOSŤ VÝROBCOV ELEKTRINY V JADROVÝCH ZARIADENIACH NA TRHU ELEKTRINY V SR, VNÚTORNOM TRHU ELEKTRINY V EÚ
- VPLYV VNÚTROŠTÁTNEHO PROGRAMU NA VYVÁŽENOSŤ A PREVÁDZKOVÚ SPOHLIVOSŤ ENERGETICKEJ SÚSTAVY SR V EÚ
- STANOVISKÁ ORGÁNOV ŠTÁTNEJ SPRÁVY V OBLASTI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA Z HĽADISKA RADIAČNEJ OCHRANY A OCHRANY ZDRAVIA
- STANOVISKO MŽP SR Z HĽADISKA VPLYVOV REALIZÁCIE PROGRAMU NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Aké ďalšie kroky budú nasledovať?

- SR pozve do 10 rokov misiu na medzinárodné partnerské hodnotenie svojich vnútroštátnych rámcov, príslušných regulačných orgánov a/alebo vnútroštátnych programov s cieľom zabezpečiť, že sa pri bezpečnom nakladaní s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom dosahuje vysoká bezpečnostná úroveň.

Stav účasti SR v Horizonte 2020

Patrik Helmich
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR

1

Vyhodnotenie celkovej účasti v Horizonte 2020

- Prvé štatistiky zverejnené v databáze ECORDA (k februáru 2015)
- Vyhodnotených **79** výziev , bolo podaných **25 903 projektov** s **101 468** účastníkmi pričom požadovaný príspevok EK dosiahol **17,8 miliardy EUR**.
- EK podporila **3765** úspešných projektov príspevkom vo výške vo výške **6,6 miliardy EUR**

12.6.2015

2

Účast SR v Horizonte 2020

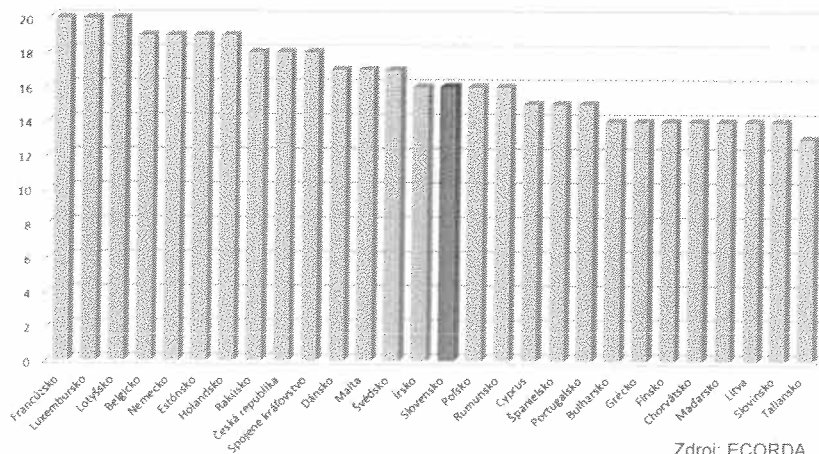
- Počet podaných projektov: **429**
- Počet účastí SR v projektoch: **531**
- Počet úspešných projektov: **67**
- Počet účastníkov v úspešných projektoch: **85**
- Získaný finančný príspevok EK: **8 909 689 EUR**

- Miera úspešnosti :
účasť
získaný príspevok EK
H2020/7. RP

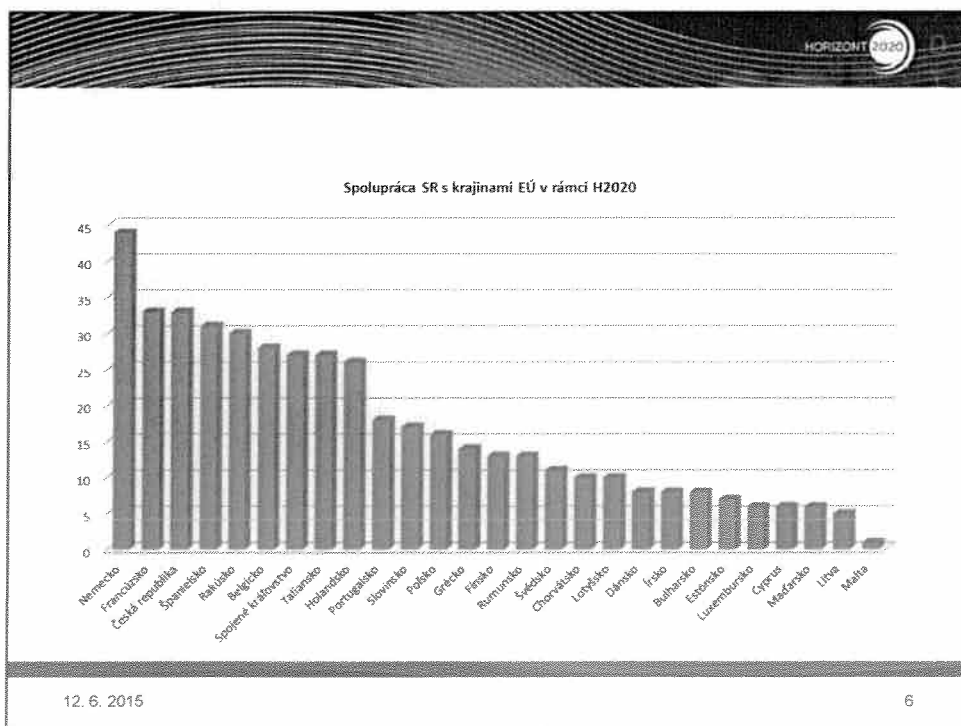
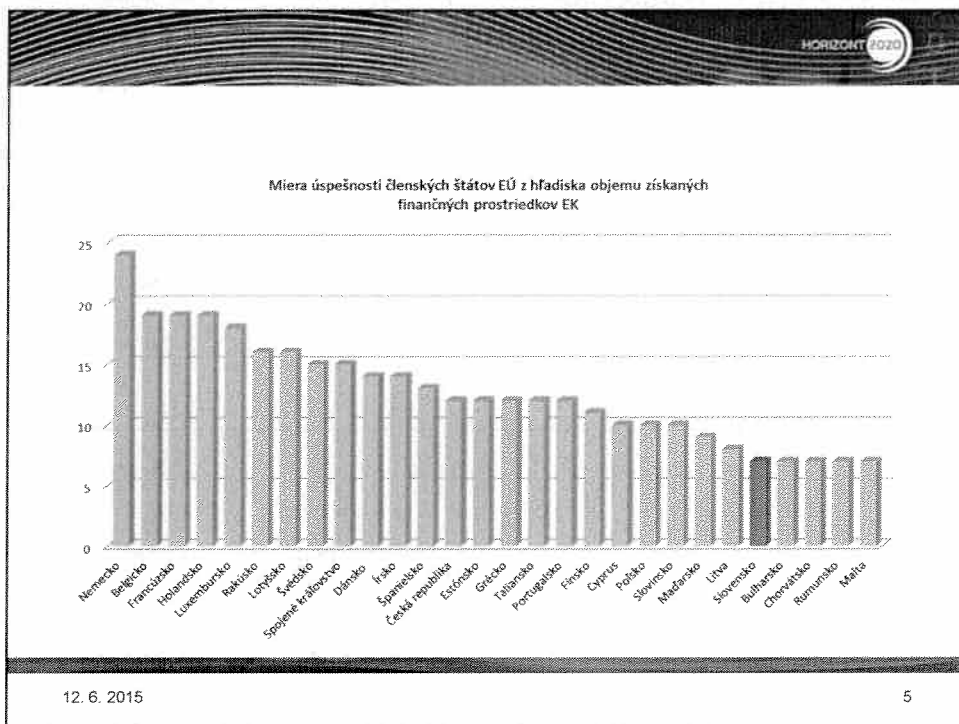
SR
16/17,9
7/ 11,6

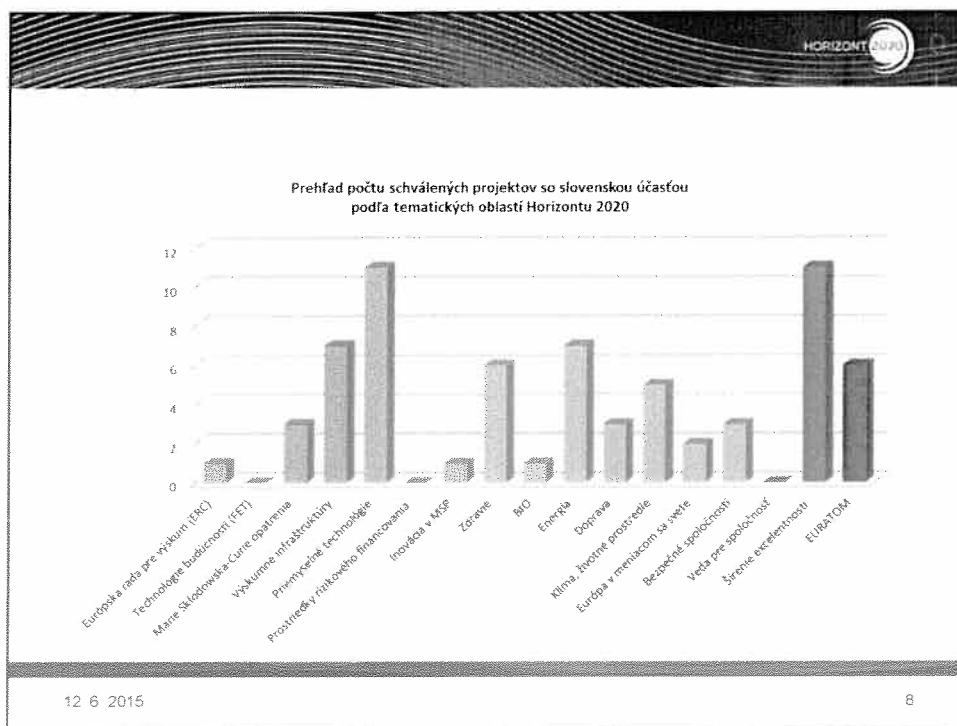
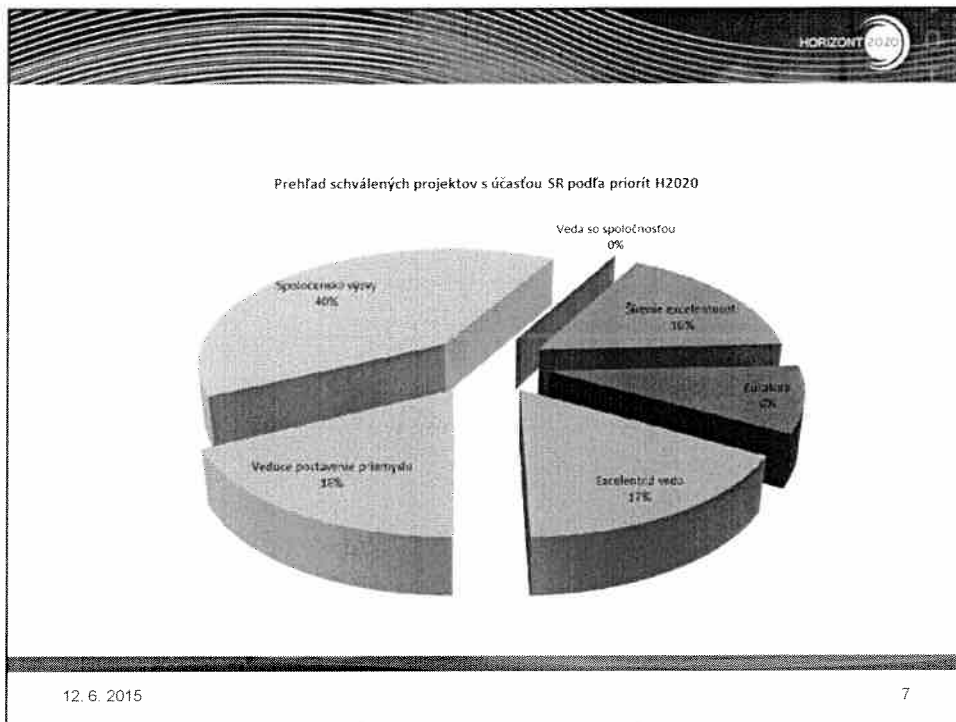
priemer EÚ
17/ 21,6 %
16/19,2 %

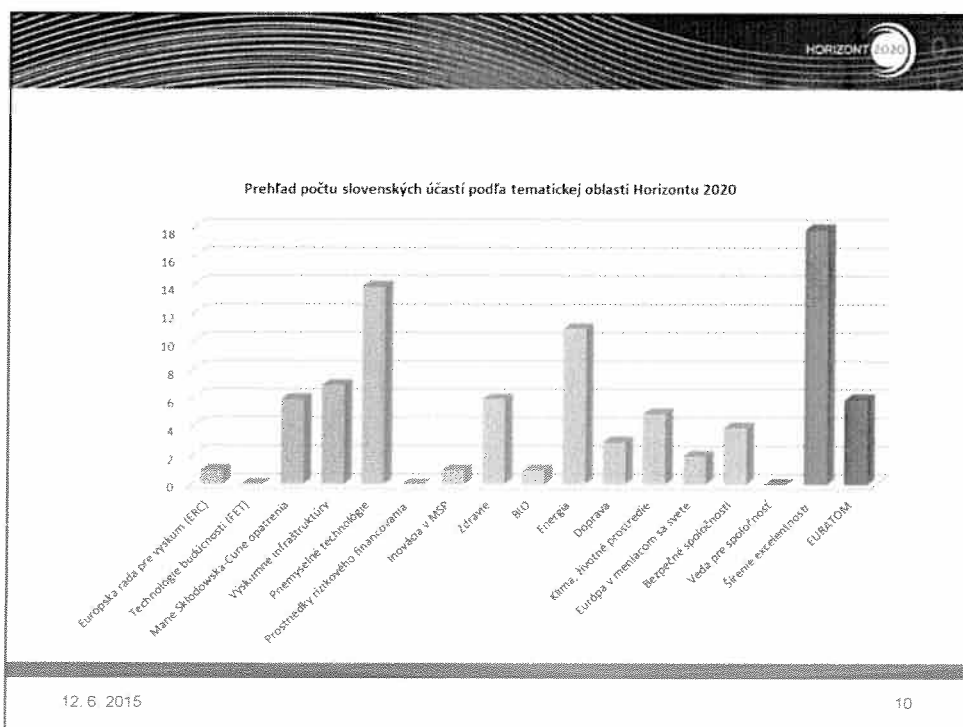
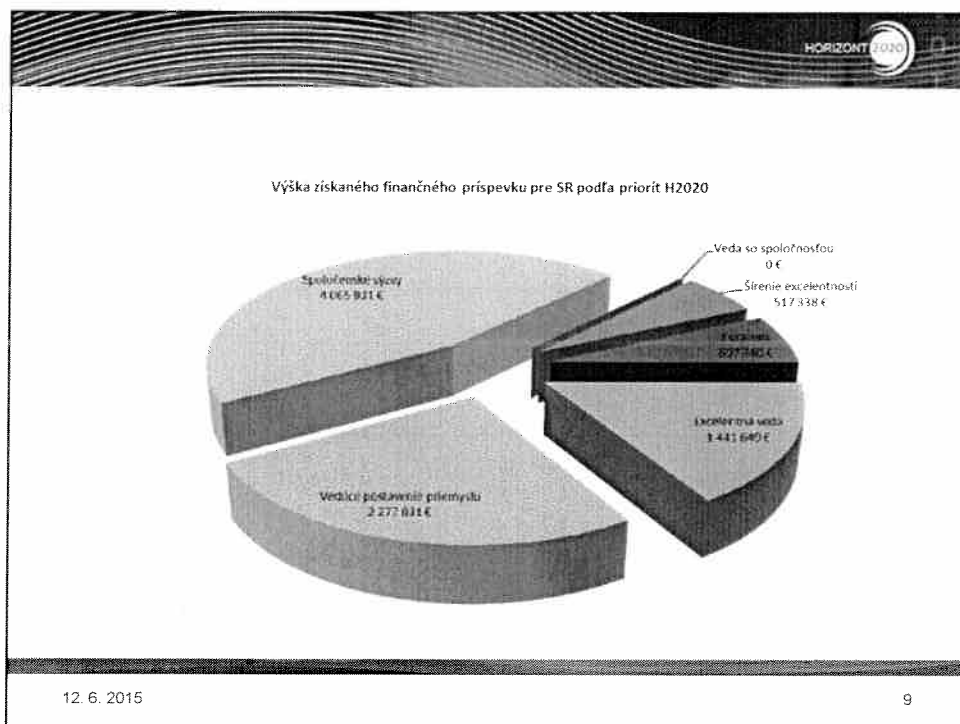
Miera úspešnosti členských štátov EÚ z hľadiska počtu schválených projektov
v rámci H2020

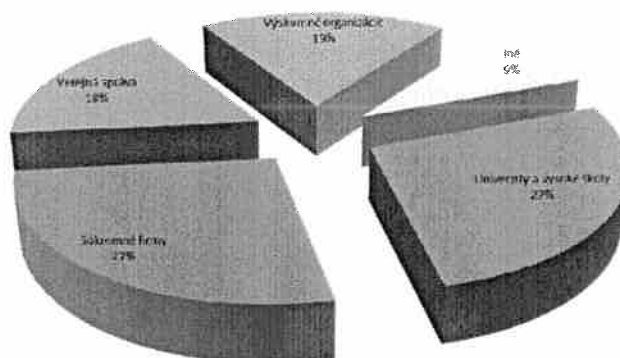
Zdroj: ECORDA

Prehľad úspešných slovenských účastníkov podľa typu organizácie

Ciele v pracovnom programe pre Fission na roky 2016 - 2017

- podpora bezpečnosti jadrových systémov,
- vývoj bezpečných a dlhodobějších riešení pre jadrový odpad, vrátane jeho geologického ukladania, separácie (partitioning) a transmutácií,
- podpora zachovania a rozvoja jadrovej expertízy v EÚ.
- podpora radiačnej ochrany a vývoj nových aplikácií v medicíne,
- zabezpečenie dostupnosti použitia celoeurópskej výskumnej infraštruktúry.

Ciele v pracovnom programe pre Fusion na roky 2016 - 2017

- Posilnenie priemyselnej základne
- Podpora manažmentu a prenos technológií z výskumu do priemyslu
- Pokročilé technológie a výroba
- Špecifické akcie v rámci medzinárodnej spolupráce s partnermi v rámci projektu ITER (tj JAP, USA, RF, Čína, J.Kórea, India)
- Rozvoj výskumných infraštruktúr
- Prešetrenie možnosti použitia štrukturálnych fondov pre tzv. prvotný zdroj neutrónov
- Prístup na reaktor JHR

Ciele v pracovnom programe pre Fusion na roky 2016 - 2017

- Posilnenie priemyselnej základne
- Podpora manažmentu a prenos technológií z výskumu do priemyslu
- Pokročilé technológie a výroba
- Špecifické akcie v rámci medzinárodnej spolupráce s partnermi v rámci projektu ITER (tj JAP, USA, RF, Čína, J.Kórea, India)
- Rozvoj výskumných infraštruktúr
- Prešetrenie možnosti použitia štrukturálnych fondov pre tzv. prvotný zdroj neutrónov
- Prístup na reaktor JHR - Jules Horowitz reaktor

EUROfusion

- Koordinácia aktivít v rámci výskumu jadrovej fúzie - implementácia Cestovnej mapy k termojadrovej fúzii „Fusion road map“ (reaktor DEMO, ITER)
- Univerzita Komenského v Bratislave – koordinátor aktivít na Slovensku
- Do konzorcia sú na Slovensku zapojené pracoviská z Fakulty matematiky, fyziky a informatiky UK, Prírodovedeckej fakulty UK, z Fakulty Elektrotechniky a informatiky STU, z Materiálovo-technologickej fakulty STU a z Elektrotechnického ústavu SAV v Bratislave.
- Príspevok EK: 315 637 EUR

12. 6. 2015
15

Kde hľadať informácie?

- Národný portál Horizontu 2020 na Slovensku
- <http://h2020.cvtisr.sk/>

12. 6. 2015
16

- Národní delegáti pre EURATOM
- **Ing. Jozef Pitel CSc - Fusion**
jozef.pitel@savba.sk
- **Ing. Juraj Klepáč - Fission**
Juraj.Klepac@vuje.sk
- Národný kontaktný bod Horizontu 2020 pre EURATOM
- **Nataša Hurtová**
natasa.hurtova@cvtisr.sk

Ďakujem za pozornosť

patrik.helmich@minedu.sk

Transpozícia smernice Rady 2013/51/Euratom

*Ing. Martina Dubníčková
Odbor ochrany zdravia pred žiarením
Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava*

Smernica Rady 2013/51/Euratom z 22. októbra 2013, ktorou sa stanovujú požiadavky na ochranu zdravia obyvateľstva vzhľadom na rádioaktívne látky obsiahnuté vo vode určenej na ľudskú spotrebu (Ú. v. EÚ L 296/12, 7.11.2013)

o Smernica bola vypracovaná so zreteľom na články 31 a 32 Zmluvy Euratom

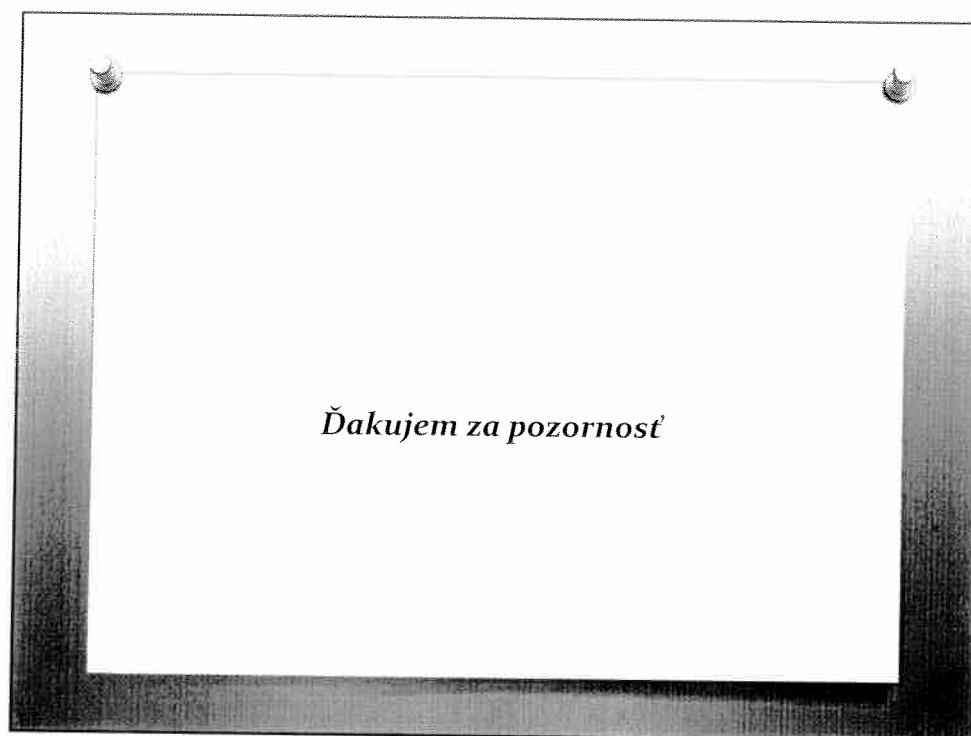
Smernica Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite pitnej vody určenej na ľudskú spotrebu

- o Uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 151/2014 - vláda uložila ministrom zdravotníctva v bode B.ii. zabezpečiť prebratie smernice Rady 2013/51/Euratom a vykonať notifikáciu.
- o Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky určilo gestora transpozície smernice Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.
- o Slovenská republika, ako členský štát EÚ, je povinná uvedenú smernicu transponovať do právneho poriadku Slovenskej republiky do 28. novembra 2015.

- o Pracovná skupina
 - 4 zamestnanci ÚVZ SR (2 OOPŽ, 1 OHŽP, 1 OLP)
 - 1 zamestnanec OOPŽ RÚVZ so sídlom v B. Bystrici
- o Prvé pracovné stretnutie - január 2014
- o Organizačné zmeny
- o jún - december 2014 - riešenie legislatívnej formy a príprava návrhov úpravy aktuálnych právnych predpisov

- o Nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 496/2010 Z. z.
- o Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- o Vyhláška MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia

- o 6.-18. február 2015 – VPK
- o 24. február - 16. marec 2015 – MPK = pripomienky 71/6
- o 7.-9. apríl 2015 – rozporové konania
- o Článok 33 Zmluvy Euratom - kontrola správnosti transpozície smernice
- o 27. apríl 2015 – návrh transpozície smernice odoslaný do Luxemburgu (30. apríl 2015 – potvrdené prijatie)
- o 1. november 2015 – účinnosť

Záznam z rokovania

10. plenárneho rokovania Európskeho jadrového fóra (ENEF)

Miesto: Česká národní banka, Kongresové centrum, Praha
Dátum: 26. a 27. mája 2015
Spracoval: E. Bédi, M. Zimmermann

European Nuclear
Energy Forum

Bratislava - Prague

Zhrnutie V poradí jubilejné desiate plenárne rokovanie ENEF sa konalo v Prahe v dňoch 26. a 27. mája 2015. Rokovania ENEF sa zúčastnili minister obchodu a priemyslu ČR p. Ján Mládek (ktorý na fóre zastupoval predsedu vlády ČR p. Bohuslava Sobotku), predseda vlády SR p. Robert Fico, podpredseda vlády SR p. Ľubomír Vážny, podpredseda EK pre Energetickú úniu (EEU) p. Maroš Šefčovič, zástupcovia ministerstiev z SK, CZ, LT, RO, BG a PL, diplomati, predstavitelia dozorných orgánov, zástupcovia priemyselných podnikov a zväzov ako aj zamestnanci Európskej komisie. Hlavný uvítací prejav na rokovaní dňa 26. mája 2015 mal minister obchodu a priemyslu ČR p. Ján Mládek, po ňom vystúpil s prejavom predseda vlády SR p. R. Fico a následne podpredseda EK p. Maroš Šefčovič. Počas slávnostnej večere mal uvítací prejav pán Pavel Šolc námestník ministra priemyslu a obchodu ČR. Druhý rokovací deň uviedol podpredseda vlády SR p. Ľubomír Vážny a záverečné prejavy predniesli minister obchodu a priemyslu ČR p. Ján Mládek a p. Gerassimos Thomas, zástupca generálneho riaditeľa, DG Energy, Európska komisia.

Z vystúpenia diskutujúcich možno konštatovať, že jubilejné 10. plenárne rokovanie ENEF bolo úspešné. Fórum privítalo Strategický rámec a plán pre energetickú úniu, ktorý prijala Komisia 25. februára 2015 a ktorý sa zameriava na pohyb Európy smerom k bezpečnej, trvalo udržateľnej, konkurencieschopnej a dostupnej energii. Účastníci fóra vyjadrili svoj záväzok na dosiahnutie týchto cieľov. Fórum uznáva, že jadrová energia predstavuje pre značný počet členských štátov EÚ, významný podiel ich energetického mixu, a že pre niektoré z týchto členských štátov je jadro súčasťou riešenia pre splnenie ambiciózneho dekarbonizačného cieľa. Fórum, ďalej zdôrazňuje, že je dôležité vyhnúť sa závislosti členských štátov štátu na jedinom dodávateľovi jadrového paliva.

Záver Fóra v rámci témy „EÚ ako svetový líder v oblasti jadrovej bezpečnosti“. Fórum podčiarklo záväzky všetkých inštitucionálnych a priemyselných subjektov v oblasti jadrovej bezpečnosti a zdôraznilo význam zabezpečenia najvyšších bezpečnostných štandardov jadrových elektrární v EÚ. Vytváranie trhu v oblasti vyradovania jadrových zariadení v Európe. Fórum uznáva, že európsky jadrový priemysel sa dostáva do fázy vyradovania alebo predlžovania životnosti jadrových zariadení s narastajúcou aktivitou v oblasti záverečnej časti jadrovo-palivového cyklu. Schopnosť vykonávať tieto činnosti v priemyselnom rozsahu a bezpečným spôsobom, je zásadná pre dôveryhodnosť jadrovej energie a prispeje k celkovému zníženiu nákladov na ňu. Fórum pripomína všetkým ČŠ, že je potrebné zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov pre činnosti vyradovania.

Záver Fóra v rámci témy „Angažovanie sa občianskej spoločnosti“. Fórum uznáva, že existuje deficit v oblasti prijímania jadrovej energetiky verejnosťou. Je potrebné sa touto otázkou zaoberať a primeraným spôsobom zaangažovať občiansku spoločnosť do dialógu a poskytovať jej transparentné a úplné informácie o budúcom vývoji jadrovej energetiky. Fórum víta silnú občiansku spoločnosť a jej efektívnu účasť v národnom i európskom rozhodovacom procese, najmä v priebehu legislatívnej, transpozičnej a implementačnej fázy.

Budúce, v poradí už jedenáste plenárne rokovanie **Európskeho jadrového fóra** ENEF sa uskutoční v Bratislave pravdepodobne v prvej polovici roka 2016.

Priebeh 10. rokovania ENEF

Rokovanie dňa 26. 5. 2015

Rokovanie ENEF moderoval p. Gerassimos Thomas, zástupca generálneho riaditeľa, DG Energy, Európska komisia.

Úvodná sekcia

Na úvod vystúpil český minister priemyslu a obchodu, ktorý vo svojom prejave zdôraznil hlavne výzvy pred ktorými v súčasnosti stojí energetický sektor. Medzi ne patrí aj kríza na Ukrajine, ktorá predstavuje isté riziká z hľadiska spoľahlivých dodávok energetických surovín. V súvislosti s nastávajúcim predsedníctvom ČR v rámci V4 uviedol, že energetika bude patriť medzi ich priority, ktorým sa budú dôsledne venovať. Na margo domácej energetickej politiky pán Mládek uviedol, že jadrová energetika predstavuje náhradu za postupne odstavované uhoľné elektrárne a že iba s príspevom jadrovej energetiky bude ČR schopná dosiahnuť ciele v oblasti znižovania emisií uhlíka. Z pohľadu výstavby nových jadrových elektrární uviedol, že dôležitou sa javí aj problematika bezpečných dodávok čerstvého jadrového paliva a diverzifikácia dodávateľov paliva. Otázka trvalého zvyšovania jadrovej bezpečnosti je prioritou, kde neexistujú kompromisy. Vláda ČR pripravila tzv. Národný akčný plán rozvoja jadrovej energetiky, ktorého realizácia však bude závisieť aj na tom ako sa bude vyvíjať trh s elektrinou. Na úrovni EÚ je potrebné zabezpečiť odstránenie deformácií na trhu s elektrinou a zaistiť jeho plnú liberalizáciu. Pán minister Mládek taktiež upozornil na skutočnosť, že súčasná situácia v EÚ vedie k nežiaducemu nárastu využívania fosílnych zdrojov (hlavne uhlia).

S následným prejavom vystúpil premiér Slovenskej republiky pán Robert Fico, ktorý zdôraznil, že SR dlhodobo podporuje a bude podporovať rozvoj jadrovej energetiky u nás. Ďalej zdôraznil, že rešpektujeme energetickú politiku iných krajín a preto vyžadujeme, aby recipročne bola rešpektovaná aj naša voľba energetického mixu. Naša predstava o energetickej bezpečnosti v budúcnosti je založená na symbióze jadrovej energetiky s obnoviteľnými energetickými zdrojmi. V súvislosti s nedávno prijatou Európskou energetickou úniou (EEÚ) uviedol, že sa v nej venuje neprimerane veľa miesta obnoviteľným energetickým zdrojom v porovnaní napr. jadrovou energetikou, ktorá je taktiež nízko-uhlíkovou technológiou. EEÚ mala prinášať riešenia pre tzv. nadnárodné projekty. Smerom do vnútra by mala EÚ rešpektovať národné podmienky. Pre SR je rozvoj jadrovej energetiky jednou z priorít. Dlhodobo venujeme výraznú pozornosť zvyšovaniu jadrovej bezpečnosti, čoho výsledkom je, že slovenské jadrové bloky vykazujú špičkové ukazovatele v hodnotení spoľahlivosti a nachádzajú sa medzi najlepšími piatimi na svete v rámci reaktorov typu VVER. V súvislosti s dostavbou 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne Mochovce pán premiér poznamenal, že sa jedná o najväčšiu investíciu v SR, ktorá dosahuje hodnotu 5 mld. EUR a predstavuje pracovné príležitosti pre viac ako 10.000 osôb. Čo sa týka predaja Slovenských elektrární a.s. spoločnosťou Enel, poznamenal, že SR bude vykonávať také kroky, ktoré povedú k dostavbe EMO 3,4 v zmysle plánovaného harmonogramu. Z uvedeného dôvodu nebudeme podporovať taký predaj SE a.s., ktorý viedol k oddialeniu termínu spustenia EMO 3,4. Pán premiér Fico uviedol, že SR má záujem na získaní väčšinového podielu v SE a.s.

Čo sa týka výstavby nového jadrového zdroja premiér SR uviedol, že práce na tomto projekte pokračujú v zmysle schváleného harmonogramu a že v súčasnosti sa pripravujú štúdie potrebné k procesu posudzovania vplyvu na životné prostredie (EIA). Dôležité miesto v rámci aktivít v oblasti jadrovej energetiky hrá aj veda a výskum, ktorá je súčasťou stratégie a zameriava sa okrem iného aj na tzv. zadnú časť jadrovo-palivového cyklu. Na tomto poli má významnú pozíciu spoločnosť JAVYS a.s., ktorá sa venuje vyradňovaniu jadrových elektrární A-1 a V-1, zabezpečuje prepravu vyhoretého jadrového paliva a má vyvinuté a využívané technológie na spracovanie a skladovanie rádioaktívnych odpadov. Tieto technológie využíva aj pre spracovanie rádioaktívnych odpadov z jadrových elektrární v Českej republike a pripravuje sa spracovanie odpadov z Talianska. V súvislosti s prípravou slovenského predsedníctva v Rade Európy v druhom polroku 2016 premiér SR poznamenal, že energetika bude pre nás jednou z našich priorít.

S následným prejavom vystúpil podpredseda Európskej komisie pre Energetickú úniu pán Maroš Šefčovič. Vo svojom príspevku vyzdvihol význam Európskeho jadrového fóra, ktoré koná už od roku 2007. Poznamenal, že do Českej republiky tiež pricestoval, aby v rámci svojej cesty po členských krajinách EÚ predstavil projekt Energetickej únie. Zvýraznil, že z hľadiska dosiahnutia cieľov energetickej únie majú význam všetky nízko-uhlíkové zdroje energie a že EÚ má záujem stať sa lídrom v oblasti znižovania emisií uhlíka. Pripomenul, že na nasledujúcej konferencii zmluvných strán o klimatickej zmene, ktorá sa bude konať v decembri t.r. v Paríži chceme uspieť s našou snahou o dosiahnutie globálnej dohody o ochrane klímy. V súvislosti s úlohou jadrovou energetikou poznamenal, že energetické výzvy, ktoré pred nami stoja sú veľké a vysporiadať sa s nimi nebude jednoduché. Európska komisia pripravila stratégiu energetickej únie, ktorá je založená na báze solidarity. Táto únia si však nevyhnutne vyžaduje štrukturálne reformy v celej EÚ. Významné miesto tu predstavuje hlavne diverzifikácia energetických zdrojov a znižovanie závislosti na externých dodávateľoch. Energetická bezpečnosť je naviazaná na potrebu plne integrovaného a liberalizovaného trhu s energiou v rámci EÚ. Význam pri dosiahnutí stanovených cieľov bude závisieť aj na našej schopnosti úspešne napredovať v oblasti vedy a výskumu zameraného na energetické technológie. EÚ si musí udržať líderskú pozíciu v tejto oblasti.

Pán Šefčovič ďalej poznamenal, že otázka energetického mixu patrí do sféry národných záujmov a že EÚ tieto záujmy rešpektuje. Z hľadiska jadrovej energetiky uviedol, že v súčasnosti polovica krajín EÚ využíva jadro a že bez tejto možnosti by neboli schopné naplňovať klimatické ciele znižovania emisií skleníkových plynov. Poznamenal, že jadrová energetika bude do roku významným zdrojom energie až do roku 2050. Problematiku legislatívno-právnych úprav v oblasti využívania jadrovej energie pokrýva Zmluva Euratom, ktorá je jednou z najstarších zmlúv v právnom rámci EÚ. Aj na jej základe EÚ nezasahuje do práva členských krajín na slobodnú voľbu energetického mixu. Z hľadiska jadrovej bezpečnosti, ktorá má svoje osobitné miesto, pán Šefčovič poznamenal, že EÚ je lídrom v presadzovaní vysokých bezpečnostných štandardov vo svete. Dôkazom toho bol aj postup EÚ na poslednom rokovaní krajín Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu o úprave Dohovoru o jadrovej bezpečnosti vo februári t.r. vo Viedni. EÚ si chce udržať líderstvo aj v ďalších oblastiach kde nezastupiteľné miesto má veda a výskum. Ak príklad pán Šefčovič uviedol vývoj nových jadrových reaktorov konkrétne projekt ITER. Popri úspechoch sa dotkol aj problematikou oblastiam, kde patrí tzv. komunikačný deficit a nedocenený význam dialógu s mimovládnyimi organizáciami. Z uvedeného dôvodu preto oceňuje formát ENEF 2015, kde sa objavili aj zástupcovia „think tankov“ ako je Nuclear Transparency Watch“.

EK si v komunikácii o Energetickej únii vytýčila aj úlohy dotýkajúce sa jadrovej energetiky, konkrétne prípravu správy PINC o potrebe investícií, ktorá by mala zahrňovať celý jadrovopaliivový cyklus. z pohľadu rozvoja a budovania nových jadrových zdrojov podpredseda EK Šefčovič uviedol, že vysoké investičné náklady predstavujú najväčšiu bariéru. Okrem toho je však potrebné odstrániť aj iné bariéry, ktoré brzdia investície, hlavne neharmonizovaný regulačný rámec v EÚ, ktorý vedie k rôznym licenčným požiadavkám a zvýšeným nákladom investorov resp. predlžovaniu doby výstavby nových jadrových projektov.

Následne vystúpila pani Michèle Rivasi, predseda Nuclear Transparency Watch, ktorá poukázala na nedostatok transparentnej diskusie v Európe v oblasti jadrovej energetiky. Samotný dialóg je podľa nej dôležitý a vyžaduje ho aj Aarhuský dohovor, ktorý všetky členské krajiny EÚ podpísali. Diskusia s verejnosťou by sa mali konať aj na témy, ktoré doteraz neboli aktuálne ako je napr. predlžovanie životnosti existujúcich jadrových reaktorov. Podľa pani Rivasi by malo Európske jadrové fórum dávať v budúcnosti viac priestoru mimovládny organizáciám ako je napr. Greenpeace a ďalším. Ako dobrý príklad spolupráce jadrového priemyslu s verejnosťou uviedla Francúzsko, kde funguje otvorený dialóg na regionálnej i národnej úrovni podporovaný sieťou informačných centier nachádzajúcich sa v blízkosti jadrových zariadení.

Po pani Rivasi vystúpil s prejavom pán Stéphane Buffetaut, prezident TEN sekcie, EESC. Zdôraznil, že Európa dnes potrebuje veľa energie, a že to bola práve energia v minulosti, ktorá nám umožnila dosiahnuť technologický pokrok. V súčasnosti však čelíme mnohým výzvam hlavne v oblasti závislosti na dodávkach energetických surovín z Ruskej federácie resp. krajín OPEC. Z uvedeného dôvodu je preto v poriadku, že Energetická únia má ako jednu z priorít práve znižovanie energetickej závislosti. Veľkou výzvou je tiež oblasť vývoja nových technológií ak je napr. fúzny reaktor ITER, ktorý pokiaľ by sa podaril realizovať by znamenal revolúciu vo výrobe elektrickej energie. Na margo účasti mimovládnych organizácií na ENEF poznamenal, že pokiaľ by mali dostať priestor, tak by to malo byť orientované na sprostredkovanie nových poznatkov a nie len na ideologické odmietanie jadrovej energie. Skutočnosťou je že je veľmi zložitá nájsť jednotný názor verejnosti na energetiku. Niektoré mimovládne organizácie odmietajú jadro, iné uholné elektrárne ďalšie veterné resp. biomasu. Realitou však zostáva, že v súčasnosti nie je možný v niektorých krajinách odklon od jadrovej energetiky.

S ďalším príspevkom vystúpil český poslanec Európskeho parlamentu pán Miloslav Ransdorf. Zdôraznil, že jadrová energetika je zárukou budúcnosti EÚ a že napr. problém energetickej chudoby je v EÚ realitou. Krajiny by preto mali dôsledne podporovať všetky technologické riešenia, ktoré zaručia nízke ceny energií pre obyvateľstvo a priemysel. Uviedol, že Česká republika plní záväzky Kjótskeho protokolu aj preto, že využíva jadrovú energiu. Taktiež uviedol, že v súčasnosti existuje veľa problémov s jadrovou energiou na Ukrajine, kde tento zdroj predstavuje až 48% celkového inštalovaného výkonu a po výpadku uholného baníctva na východe krajiny je jadrová energia nenahraditeľná. Ukrajina tiež potrebuje značnú pomoc aj v oblasti likvidácie kvapalných rádioaktívnych odpadov.

Po úvodnom bloku prezentácií nasledovala tlačová konferencia premiéra SR a ministra priemyslu a obchodu ČR, na ktorej obaja zopakovali svoju podporu jadrovej energetike.

1. téma: Úloha jadra v energetickej únii a bezpečnosti dodávok:

Prvú panelovú diskusiu otvoril a moderoval pán Laurent Michelom, riaditeľ pre klímu a energiu na ministerstve pre ekológiu, udržateľný rozvoj a energetiku. Francúzsko. Pán Michel uviedol, že v oblasti bezpečného využívania jadrovej energie má mimoriadne dôležitú úlohu

jadrový dozor, ktorý musí byť nezávislý. Za hlavné výzvy tiež označil problematiku predlžovania životnosti reaktorov a výstavbu nových jadrových zdrojov.. Uviedol, že vo Francúzsku pracuje 125.000 ľudí, ktorých činnosti sú priamo či nepriamo naviazané na jadrový priemysel. Nový projekt Hinkley Point C, ktorý sa pripravuje vo Veľkej Británii v spolupráci s francúzskou EDF vytvorí až 25.000 pracovných príležitostí v období výstavby. Z uvedeného dôvodu je potrebné aby kapitál, ktorý je životne dôležitý pre takéto projekty bol dôsledne chránený. Iným problémom pred ktorým v súčasnosti stojí jadrová energetika vo Francúzsku je predlžovanie životnosti k čomu sa pripravuje aj príslušná legislatíva. V oblasti vedy a výskumu je dôležité, aby sa nám podarilo vývojom nových technológií (reaktorov) znížiť spotrebu uránu.

Ďalším z panelistov bol pán Hans ten Berge, generálny tajomník Union of the Electricity Industry. Vo svojom príspevku sa venoval problematike rádioaktívneho odpadu a tiež vytvoreniu spravodlivej konkurencie medzi jadrovou energiou a obnoviteľnými zdrojmi energie. Tým že obnoviteľné zdroje sú podporované značnými dotáciami je tržné prostredie značne deformované a konkurencieschopnosť jadra znevýhodnená. Vysoká podpora obnoviteľných zdrojov tiež znamenal, že v súčasnosti je na trhu s elektrinou v niektorých regiónoch značný prebytok tzv. prerušovaných zdrojov elektriny, čo vytvára problémy so stabilitou elektrickej siete. Dôležité je aby si krajiny zachovali svoje právo na energetický mix a aby mali dostatočne vybudované kapacity. EK by mala zabezpečiť jednotný prístup k dotáciám a nastaviť rovnaké pravidlá pre všetky zdroje.

Pán Damjan Medimorec, viceprezident ENTSO-E vo svojej prednáške objasnil postup desaťročného plánu rozvoja elektrických sietí v EÚ. Poukázal na rozdiel v jednotlivých systémoch a členských krajinách a na zložitosti pri projektovaní sietí. V tejto súvislosti je veľmi dôležitá aj otázka predpovedania adekvátnosti výroby elektrickej energie v členských štátoch EÚ. Z pohľadu jadrovej energetiky ENTSO-E uvažuje s dvoma scenármi rozvoja – konzervatívnym a stabilným. O výsledkoch svojich analýz budú členské krajiny informovať.

Aleksandras Spruogis, štátny tajomník ministerstva energetiky Litvy vo svojom prejave uviedol, že Európska energetická únia predstavuje pohyb smerom k väčšej energetickej bezpečnosti, ktorá je práve pre pobaltské krajiny veľkou výzvou. Litva sa po odstavení jadrovej elektrárne Ignalina stala veľkým dovozcom elektrickej energie a preto plánuje vybudovať nový jadrový zdroj. 60% obyvateľov však hlasovalo proti využívaniu jadrovej energie. Pred vládou teraz stojí problém ako ďalej? Referendum síce bolo nezáväzná pre vládu ale chceli by zmeniť myslenie a postoj obyvateľstva k jadru. Na druhej strane je tiež pravdou, že nový jadrový zdroj je pre tak malú krajinu ako je Litva veľmi drahý a nové prístupy sú zvažované (spoločná JE s ostatnými pobaltskými krajinami).

Jean-Pol Poncelletom, generálny riaditeľ FORATOM vo svojej prednáške sa zamýšľal nad tým, či Európska energetická únia pohne vpred jadrovú energetiku alebo bude jej brzdou. Uviedol, že trh s elektrinou je značne deformovaný a že cena, ktorú za elektrinu spotrebitelia platia obsahuje veľa daní a poplatkov, pričom výrobná cena je často menej ako polovica koncovej ceny. Takto deformovaný systém je problémom aj pre investorov, ktorí nemajú vzhľadom na prevládajúce neistoty záujem o investície do nových výrobných energetických kapacít. Zvýraznil, že trh s elektrinou musí byť deregulovaný a že energetická únia by mala odstrániť vnútorné kontradikcie medzi deklarovanou podporou napr. obnoviteľným zdrojom a tiež právom na vlastný energetický mix. Je tiež dôležité zjednotiť prístupy národných regulátorov, pričom máme 28 národných regulátorov s rôznymi normami, čo odrádza investorov. Úlohou energetickej únie by teda mala byť harmonizácia činnosti dozorov. V

súvislosti s problematikou nakladania s rádioaktívnym odpadom navrhol, aby EÚ prišla s jednotným prístupom.

Ako posledný vystúpil pán Matthew Clark, zástupca riaditeľa úradu jadrového rozvoja ministerstva energetiky a klímy Veľkej Británie (DECC), ktorý poukázal na význam jadrovej energetiky z pohľadu dekarbonizácie energetiky a zvyšovania energetickej bezpečnosti krajiny. Jadrová energetika, obnoviteľné zdroje energie a energetická efektívnosť by mali mať rovnaké miesto v energetickom mixe. Právo na energetický mix musí byť zachované. Veľká Británia stojí pred úlohou nahradiť dosluhujúce jadrové elektrárne novými akou je aj projekt Hinkley Point C, ktorý dá prácu pre 25.000 pracovníkov vo výstavbe a následne vytvorí 900 trvalých pracovných príležitostí vo výrobe. Poukázal tiež na to, že jadrová energia je nedostatočne zmienená v oznámení o energetickej únii. Na záver uviedol, že Európske jadrové fórum je veľmi dôležité a že britská strana ho bude aj naďalej podporovať.

V závere nasledoval blok otázok a odpovedí v ktorom zazneli otázky týkajúce sa tak jadrovej energetiky ako aj obnoviteľných zdrojov energie a ich miesta v energetických systémoch. V diskusii odznelo, že jadrová energetika má význam z hľadiska zabezpečenia stability elektrických sietí a poskytovaní kapacity v základom zaťažení. Otázky financovania nových jadrových zdrojov sa sústredili na problém dlhodobých kontraktov a vysokých investičných nákladov a že súčasná situácia znamená, že prakticky bez dotácii nie je možné zabezpečiť investície do žiadnych technológií. Európsky obchod s emisnými povolenkami taktiež nepriniesol žiadne signály pre investorov do nízko-uhlíkových technológií. Jadrová energetika sa ukazuje ako technológia s veľmi vysokým rizikom pre investorov z pohľadu budúcnosti.

Pokračovanie rokovania dňa 27. 5. 2015

Otváracia sekcia druhého dňa

S úvodným slovom druhého rokovacieho dňa Jadrového fóra vystúpil podpredseda vlády SR pán Ľubomír Vážny, ktorý vyzdvihol význam tejto jadrovej platformy a ocenil, že sa toto podujatie zorganizovalo a to s novým a lepším high-level dizajnom. Spomenul, že rozhodnutie o sídlach jadrového fóra v Českej aj Slovenskej republike nevzniklo náhodne a že prirodzene vyplynulo z SK a CZ vzťahu k jadru ako pilieru energetiky. Skutočnosť, že obe krajiny majú svoje energetické prostredia v mnohých segmentoch takmer podobné, je historicky dané spoločným vývojom našich energetík.

Pripomenul, že aj diskusie prvého rokovacieho dňa vyzdvihli úlohu jadra v rozvoji hospodárstiev EÚ a jeho význam v energetickom mixe štátov, čo podporuje koncept nízko uhlíkovej energetickej únie. Spomenul, že napriek tomu, že jadrová energetika nie je priamo zahrnutá v jednotlivých dimenziách Energetickej únie aj napriek tomu z aktuálnych európskych dokumentov jednoznačne vyplýva akceptácia jadra. Pripomenul, že jedným z dôvodov tejto akceptácie sú trendy ochrany zmeny klímy, ako aj trendy vnímania významu energetickej bezpečnosti. Zdôraznil, že jadro v súčasnej dobe a minimálne najbližšie dekády nemá alternatívu, ktorá by ho mohla nahradiť. Súčasná realita, a najmä geopolitická situácia, nás núti zamýšľať sa vzťahmi medzi pojmami energetika - energetická bezpečnosť, jadro - jadrová bezpečnosť, klíma a klimatická bezpečnosť.

Podpredseda vlády uviedol, že rozvoj jadrovej energetiky nemôže byť krátkodobou politikou, ale musí byť stabilnou a dlhodobou súčasťou stratégie štátu. Slovensko je krajinou vo vysokej miere závislou od dovozu fosílnych palív zo zahraničia a je jednou zo šiestich krajín EÚ, ktoré sú plne závislé od dovozu plynu z jedného zdroja. Jadrová energetika je pre Slovensko

vysokou zárukou energetickej bezpečnosti a má preto u na Slovensku dlhodobú politickú podporu a aj historicky dlhodobo pretrvávajúcu podporu verejnosti.

V ďalšej časti svojho vystúpenia spomenul, že výstavba prvej slovenskej jadrovej elektrárne začala už v roku 1958 a že z pohľadu zastúpenia jadrovej energetiky v energetickom mixe Slovenska vykazuje jadro mimoriadne výsledky. Jadrové elektrárne majú síce len 25% podiel na celkovom inštalovanom výkone, avšak vyrábajú viac než 50 % elektriny. Nová energetická politika schválená v októbri minulého roka identifikuje ako svoj hlavný cieľ zabezpečenie takého rozvoja energetiky, ktorý bude prispievať k trvalo udržateľnému rastu národného hospodárstva a jeho konkurencieschopnosti. Prioritou je nielen zabezpečenie spoľahlivosti a stability dodávok energií, ale aj efektívne využívanie energie za optimálne náklady a zabezpečenie ochrany životného prostredia. Podpredseda vlády zdôraznil, že z hľadiska potenciálu Slovenska a kompromisov v rámci trvalo udržateľnej politiky pri tvorbe energetického mixu - je jadrová energetika považovaná za bezpečný, spoľahlivý, environmentálne prijateľný a ekonomicky akceptovateľný komponent energetického mixu.

Okrem zvyšovania energetickej bezpečnosti využívaním jadra zároveň tiež chránime aj životné prostredie. Za tridsať rokov prevádzky dvoch jadrových blokov elektrárne V2 v Jaslovských Bohuniciach a za pätnásť rokov prevádzky prvého a druhého bloku Atómovej elektrárne v Mochovciach sa na Slovensku zamedzilo vypusteniu až 15 miliónov ton emisií do ovzdušia ročne. Podpredseda vlády uviedol, že Slovensko v blízkej budúcnosti plánuje spustiť do prevádzky 3. a 4. blok jadrovej elektrárne v Mochovciach, vďaka ktorým by mal do roku 2020 tvoriť podiel nízko-uhlíkových technológií na celkovej spotrebe elektriny 80% a na celkovom objeme vyrobenej elektriny viac ako 90%. Takto nastavená trajektória budovania nízko uhlíkovej Európy potvrdzuje SK ambície patriť medzi európskych lídrov v podpore „čistých“ technológií.

Podpredseda vlády pripomenul, že otázky jadrovej bezpečnosti musia byť základným atribútom jadrovej politiky. Dôraz na bezpečnosť je kľúčový pre dôveru občanov a na zaistenie budúcnosti jadra v rámci energetického mixu EÚ. Jadrová bezpečnosť je a bude vždy v rámci našich energetických politík absolútnou prioritou a základným atribútom trvalej udržateľnosti využívania jadrovej energie. Dodržiavanie vysokých kritérií jadrovej bezpečnosti v SR je v prirodzenej symbióze s našou jadrovou politikou. Úrad jadrového dozoru SR zohráva v procese rozvoja, udržiavania a permanentného zvyšovania úrovne jadrovej bezpečnosti nezastupiteľnú úlohu. Úrovnou disponibilít odborného potenciálu sa začleňujeme medzi krajiny vysokého štandardu, čo je konštatovaním relevantných medzinárodných organizácií. Čo sa týka úrovne bezpečnostných a prevádzkových ukazovateľov, je Slovensko, v porovnaní s ostatnými krajinami prevádzkujúcimi jadrové zariadenia, na poprednom mieste.

Podpredseda vlády pripomenul, že SR má neoceniteľné skúsenosti z vyradovania jadrových elektrární A1 a V1 v Jaslovských Bohuniciach. Vo vzťahu k vyradovanej JE V1 v Jaslovských Bohuniciach si SR úspešne plní svoje záväzky voči Európskej únii a napreduje v odstavovaní tejto elektrárne podľa schváleného harmonogramu.

V ďalšej časti svojho prejavu uviedol, že SR, ako jeden z lídrov EÚ v podiele výroby elektrickej energie z jadra vidí v energetickom mixe Európy veľmi jasne nezastupiteľnú úlohu jadrovej energetiky. Naším spoločným cieľom musí byť transformácia sektora energetiky takým spôsobom, ktorý neohrozí konkurencieschopnosť európskeho hospodárstva, nakoľko súčasné vysoké ceny energií, ktoré sú okrem iných faktorov dôsledkom aj akútneho rozvoja

obnoviteľných zdrojov energie, zásadným spôsobom ovplyvňujú budúcnosť slovenského priemyslu a tým aj ekonomickú budúcnosť našich občanov.

Podpredseda vlády vyjadril názor, že jadrová energetika síce neposkytuje odpovede na všetky otvorené otázky energetiky, ale z pohľadu geopolitickej reality a súvisiacej energetickej bezpečnosti nám poskytuje vysoké záruky v oblasti energetickej bezpečnosti. Slovensko je s politikou jadra stotožnené a je pripravené ponúknuť svoje analýzy, skúsenosti a potenciál na jej rozvoj. Práve jadrové fórum poskytuje vhodný priestor diskutovať a identifikovať špecifické témy vo využívaní tohto energetického zdroja. Podpredseda vlády ocenil, že hostovanie jadrových fór v Prahe a Bratislave sa stalo hlboko zakorenenou tradíciou a vyjadril presvedčenie, že bude pokračovať aj v budúcnosti.

2. téma: EU ako svetový líder v oblasti jadrovej bezpečnosti:

Diskusný panel moderoval pán Gerassimos Thomasom, zástupca generálneho riaditeľa, DG Energy, Európska komisia.

Úvodné slovo v tejto časti predniesol p. Andrei-Dominic Gereom, minister energetiky a podnikania z Rumunska. Vo svojom vystúpení uviedol, že okrem iného bude potrebné zjednotiť v EÚ regulačné štandardy v oblasti jadrovej energetiky. Spomenul, že dnes je situácia v EÚ vyvážená z pohľadu ČŠ, ktorí realizujú jadrovú energetiku a opačne. (14 z 28 ČŠ prevádzkuje jadrové reaktory) Jadrovému programu sa musíme venovať aj z titulu dosiahnutia klimatických cieľov a paralelne musíme rozvíjať aj oblasť energetickej efektívnosti EE. Z tohto titulu bude potrebná transformácia energetického sektora a prijatie vhodnej stratégie. Vyjadril názor, že je dôležité sa venovať aj rozvoju OZE, avšak nesmieme zabúdať, že toto má momentálne negatívny dopad na ceny energií. Mali by sme si nastaviť vyvážený energetický mix. Tieto stratégie si vyžadujú aj zmeny elektrizačných sústav.

Minister uviedol, že RO je odhodlané ísť cestou rozvoja jadrovej energetiky. Bezpečnosť dodávok energií a diverzifikáciu považuje RO za kľúčovú záležitosť. Vo svojom scenári energetického mixu do roku 2035 je jadro jeho neoddeliteľnou súčasťou. Rovnako sa však musíme venovať aj prístupu k nakladaniu s rádioaktívnym odpadom RaO a vyhoreným jadrovým palivom. Minister zdôraznil, že zvyšovanie jadrovej bezpečnosti musí byť na prvom mieste v zozname priorít. Naším spoločným cieľom musí byť cieľ, aby sa už nikdy neopakovala situácia, ktorá bola vo Fukušime. Bude potrebné komplexne dokončiť revíziu legislatívy v oblasti jadra a následné úspešné implementovanie do národných legislatív. EU by mala byť príkladom pre ostatné krajiny v tejto oblasti.

Minister Gereom ubezpečil, že RO bude venovať úsilie a jeho snahou je zapojiť sa do tohto rozvoja. Právo ČŠ na voľbu energetického mixu musí byť jednoznačne zachované. Spoločným cieľom musí byť budovanie nízko uhlíkovej energetiky. Musíme to urobiť tak, aby sme nenechali negatívny odkaz pre ďalšie generácie. V závere Minister Gereom podporil ENEF ako vhodnú platformu, kde je možné takéto témy úspešne diskutovať.

V ďalšej časti ranného panelu vystúpil p. Tomasz Tomczykiewiczom, podpredseda vlády a minister hospodárstva Poľska. Podpredseda Tomczykiewicz v úvode vyzdvihol úlohu EÚ v definovaní globálnych štandardov v oblasti klímy a vytváraní opatrení na ich zabezpečenie s cieľom eliminovať negatívne dopady klimatických zmien. EU má veľký predpoklad stať sa lídrom v tejto oblasti. Dobrým základom boli záťažové testy, ktoré sa vykonali na všetkých európskych jadrových elektrárnach po udalostiach vo Fukušime. Rozvoj jadra nebude možné

realizovať bez ďalšieho zvyšovania jadrovej bezpečnosti. Bude potrebné jasne definovať investičné a prevádzkové náklady, nakoľko v oblasti jadra je táto oblasť dôrazne diskutovaná. Nie je možné, aby sme diskutovali o opatreniach týkajúcich sa jadrovej bezpečnosti a práve tieto aspekty sú dôvodom prečo je jadrová energetika nákladovo senzitívna.

Podpredseda Tomczykiewicz uviedol, že napriek tomu, že PL doposiaľ nemý jadro intenzívne na týchto projektoch pracuje a do roku 2035 by chcelo mať v prevádzke jadrové bloky s výkonom 6 000 MW. Tieto projekty však neodmysliteľne bude treba dôkladne diskutovať s verejnosťou a cezhranične. PL doposiaľ implementovalo všetku potrebnú legislatívu, aby vytvorilo priaznivé legislatívne prostredie na realizáciu spomenutých projektov. PL vybudovalo nový moderný jadrový dozor, ktorý dostatočne personálne zabezpečilo. PL sa okrem toho snaží získavať akékoľvek relevantné skúsenosti v tejto oblasti vo vzťahu k MAAE a aj iných platformách. PL úspešne realizovalo misiu Misia IRRS (Integrated Regulatory Review Service) alebo misia medzinárodného posúdenia dozornej činnosti je misiou Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE) a okrem toho PL otvorilo na univerzitách odpovedajúce študijné obory, aby pripravilo personál pre budúce jadrové elektrárne a snažia sa vybudovať a spolupracovať s PL priemyslom, čo by malo vytvoriť úspešný dodávateľský reťazec pre tieto projekty.

V ďalšom príspevku p. Greg Rzentkowskim, riaditeľ Nuclear Installation Safety, MAAE spomenul, že počnúc udalosťami vo Fukušime môžeme vnímať citeľný pokles rozvoja jadra vo svete a v Európe, kde sa niektoré ČŠ na čele s DE rozhodli postupne ukončiť jadrový program. Naopak však sú indikácie, že iné krajiny, ako napríklad PL plánuje tento program realizovať. Nie je známe, aké to bude mať dopady do budúcnosti. Riaditeľ vyjadril názor, že globálny jadrový rámec „musí byť jasný a flexibilný. Bude potrebné pre to vytvoriť stimulačné postupy. V globálnom meradle je rámec jadrovej bezpečnosti upravený Konvenciou o jadrovej bezpečnosti CNS (Convention on Nuclear Safety). Tento rámec bude potrebné uplatniť všade a na celý jadrový cyklus. Malo by sa to realizovať čím skôr. Bude potrebné aj postaviť základy spoločného regulačného rámca, nakoľko dnes máme pravidlá pre regulátorov rozdrobené a keďže zodpovednosť za jadrovú bezpečnosť je na národnej úrovni ťažšie sa hľadá spoločný globálny rámec, ktorý by bol pre všetkých akceptovateľný. Na druhej strane potrebuje silných nezávislých národných regulátorov. Je potrebné hľadať riešenia na elimináciu rizík. Bude potrebné opätovne naštartovať aj oblasť výskumu a vývoja v oblasti jadra. Všetky tieto aspekty je veľmi dôležité, aby boli vysvetľované verejnosti, aby sa veci pochopili a verejná mienka sa naklonila k akceptácii jadra. Preto je potrebné posilniť komunikáciu s verejnosťou.

S ďalším príspevkom vystúpil p. Dominique Minière, výkonný podpredseda, EDF z Francúzska, ktorý vyzdvihol obrovský dôraz na problematiku jadrovej bezpečnosti (JB), kde si už nemôžeme dovoliť urobiť žiadnu chybu. Diskusie na túto tému boli jednoznačne reštartované po Fukušime. Je treba jednoznačne zadefinovať, ako sa má jadro vyvíjať vo svete. EDF je presvedčená, že cesta je v hľadaní nových konštrukcií a zvyšovaní JB. Do úvahy musíme zobrať aj vývoj nových reaktorov. Dôležité je poznamenať, že zodpovednosť za JB nenesie prevádzkovateľ a nie výrobca reaktorov. Treba sa rovnako sústrediť aj na akceptáciu jadra verejnosťou a na prácu s verejnosťou. Musíme zmeniť všetko čo pomôže zvýšiť JB. Pán Minière poznamenal, že udalosti, aké boli vo Fukušime nie sú lokálneho charakteru, ale majú globálny dopad a takto sa k ich prevencii musíme aj stavať. Riziká musíme analyzovať nie len pri vývoji nových reaktorov, ale aj počas ich prevádzka. Spomenul, že už jeden mesiac po udalostiach vo Fukušime FR zvolalo platformu na diskusiu a vytvorenie pracovnej skupiny spolu s Čínou a nastavili mechanizmus pravidelných kontrol

jadrových zariadení. Na záver p. Minière konštatoval, že bude potrebné sa na EÚ úrovni sústrediť na dôkladnú implementáciu novej smernice o jadrovej bezpečnosti NSD.

Následne vystúpil p. Nils Böhmer, riaditeľ Bellona Foundation z Talianska, ktorý spomenul, že sa venujú riešeniam na riešenie výziev v oblasti energetiky pre priemysel. Spomenul, že v USA sa napriek pokroku v technológiách prejavil finančný ukazovateľ a do popredia sa práve kvôli nákladom dostala ťažba bridlicového plynu pre stavaním nových jadrových elektrární. Rovnaký problém má aj EÚ, kde sa nové jadrové elektrárne nestavajú a súčasné majú v priemere 30 rokov. EÚ však nejde ani cestou ťažby bridlicového plynu. Je presvedčený, že nová vlna výstavby reaktorov bude v rokoch 2020-2030. Momentálne sa najmodernejšie reaktory stavajú v Číne. Je potrebné, aby bol do procesu zapojený komplexne aj regulátor. Rovnako je potrebné venovať sa aj problematike zadného palivového cyklu, kde SE a FI urobili doposiaľ najväčšie pokroky. Hľadanie odpovedí v súvislosti s národnými úložiskami PAR musí byť a zostať na národnej úrovni. Tieto otázky sú v EÚ stále nedoriešené. Táto oblasť je najcitlivejšia vo vzťahu v komunikácii s verejnosťou. Príkladom môže byť Rosatom, ktorý pravidelne organizuje takéto stretnutia a verejnosť sa môže pýtať na čokoľvek súvisiace s témou. Pán Böhmer pripomenul, že napriek pokroku NEF je stále silne obsadený len hlasmi v prospech jadra a chýba tu opozičný názor občianskej spoločnosti.

V bloku otázok a odpovedí sa zástupca FI pripomenul, že faktor bezpečnosti musí byť na prvom mieste a musia sa na tom podieľať všetci od prevádzkovateľov až po regulátorov. EÚ by mala svoje štandardy presadzovať aj na globálnej úrovni a stať sa lídrom v tejto oblasti. Nová smernica o jadrovej bezpečnosti je dobrým základom. Bude dôležité aby sa aj na úrovni MAAE realizovali misie zamerané na JB. V ďalšej otázke z pléna vzišla požiadavka na definovanie čo je to dostatočná JB. Zástupca MAAE v odpovedi zopakoval, že práve zapojenie verejnosti môže prispieť k zvýšeniu úrovne JB. Musíme pripraviť kvalitné akčné plány. Takýto prístup napriek finančným nárokom je v konečnom dôsledku prospešný aj pre prevádzkovateľa. Cena elektriny v EÚ je ovplyvnená rôznymi dotáciami do niektorých foriem zdrojov a potom sú aj výsledky z kalkulácie jadrových zdrojov skreslené. Toto negatívne ovplyvňuje investície do jadra. V roku 2014 boli v EÚ vo výstavbe len štyri reaktory.

Podpredseda vlády SR p. L. Vážny pripomenul, že Slovensko má v oblasti jadra komplexné skúsenosti, nakoľko SK sa už od roku 1958 od času výstavby prvej jadrovej elektrárne na Slovensku venuje maximálne tejto oblasti, čoho výsledkom je súčasné popredné umiestnenie (v top 5) štyroch prevádzkovaných blokov na Slovensku zo všetkých VVER blokov. Napriek tomu stále robíme na neustálom zlepšovaní. Je dôležité, aby legislatíva v oblasti JB bola jednoznačná bez vzájomných kolízií. Pripomenul, že aj v Bruseli máme tím ľudí, ktorí sa aktívne týmito témami venujú.

EK v odpovedi pripomenula, že jej úlohou je pripraviť dobrý legislatívny rámec a zodpovednosť za JB je na národnej úrovni, rovnako ako aj kompetencia zloženia energetického mixu. Rovnako sa ale bude potrebné zamyslieť aj na energetickom mixom EÚ. Bude potrebné sa venovať aj budúcim investíciám do jadra. Nadalej je potrebné sa venovať aj technickému rozvoju. Je potrebné v tom nájsť správnu rovnováhu. Zástupca MAAE pripomenul, že je potrebné sa venovať všetkým oblastiam vrátane zvyšovania úrovne JB pre prevádzkované aj pre projektované jadrové zdroje. Je potrebné, aby sme si všetky informácie navzájom vymieňali. Zástupca sociálneho hospodárskeho výboru pripomenul, že ENEF by mal byť tým správnym miestom, kde je možné diskutovať aj s verejnosťou na otázky jadra. Podľa účasti zástupcov verejnosti však o tom nie je presvedčený. EK pripomenula, že oproti minulým plenárnym rokovaniam ENEF sa táto situácia lepšie, čoho dôkazom je zásadne lepšie

formát jubilejného 10. ročníka ENEF. Pán Thomas vyjadril presvedčenie, že na budúcom ročníku to bude ešte intenzívnejšie.

Podpredseda vlády SR p. Vážny pripomenul významný podiel jadra na výrobe elektrickej energie na Slovensku a spomenul, že práve jadro malo byť dôraznejšie spomenuté aj v koncepcie Energetickej únie so zachovaním princípu subsidiarity a technologickej neutrality. K problematike nízkeho zapojenia občianskej spoločnosti do diskusie ENEFu si vie predstaviť na budúcich ENEF venovať tejto téme celý diskusný panel.

V ďalšej časti diskusie na tému transparentnosti bolo spomenuté, že, ak by sa ENEF konal napríklad v DE, alebo v AT diskusia by pravdepodobne vypadala inak. Musíme jasne definovať, či má jadro budúcnosť, aké je postavenie uhlia a ako sa postavíme k plneniu cieľov na znížovanie produkcie skleníkových plynov. Je dôležité, aby súťaž technológií zohľadnila všetky tieto hľadiská a zohľadnil sa aj príspevok štátnej pomoci. Musíme jasne definovať čo sú to výrobné náklady. EK pripomenula, že aj toto boli dôvody prečo presadzovala, aby tieto témy boli diskutované aj na Berlínskom a iných fórach zameraných na energetiku. Otázkou je či nízko nákladová jadrová energetika je schopná zabezpečiť dostatočnú úroveň jadrovej bezpečnosti. Z diskusie vyplynul aj fakt, že na svete nie je na to jednotný pohľad a EÚ chce byť v oblasti JB lídrom. Hľadanie nových investičných stimulov je potom problematické. Rovnako zapojenie občianskej spoločnosti je otázne z pohľadu formy, na akej úrovni by to malo byť realizované, či by občiansku spoločnosť zastupovali prípadne volení zástupcovia, alebo by k diskusii mal prístup každý.

Zástupca PL informoval, že Poľsko sa práve v implementácii legislatívy a príprave relevantnej legislatívy sústreďuje na diskusiu s občianskou spoločnosťou. Prijali už zákon o nakladaní s RA odpadom a pripravujú Ďalšiu legislatívu, aby boli pripravení na realizáciu PL zámerov v oblasti jadra. Spomenul, že v PL sa akceptovateľnosť jadra medzi verejnosťou pohybuje na úrovni okolo 60%. Nestačí len zachovať JB, ale je potrebné ju neustále zvyšovať. Zástupca RO spomenul, že okrem súčasných prevádzkovaných reaktorov chcú postaviť ďalšie dva, ktoré by neboli zamerané len na výrobu elektrickej energie, ale aj na výrobu tepla. Tieto projekty významne prispievajú znižovaniu produkcie CO₂. Rovnako je potrebné intenzívne začať diskusiu na tému vyradovania starších zdrojov. Zástupca EON pripomenul, že to vníma z pohľadu, že buď budú elektrárne bezpečné, alebo ich treba odstaviť. Musíme sa sústrediť na to, aby bezpečnostné štandardy boli záväzné pre všetkých. Diskutujúci sa všetci vyslovili za vyššiu účasť občianskej spoločnosti na diskusiách spojených s jadrovou energetikou.

Zaujímavá diskusia bola ohľadne otázka zo strany zástupcu Foratomu, ktorý sa pýtal na výklad pojmu „reasonable practicable“ v novej smernici o jadrovej bezpečnosti. Zástupca MAAE pripomenul, že sa jedná o systém periodického preskúmavania a hľadania odpovede na otázky, či je nákladovo efektívne. Pripomenul, že pojem JB nemá pre polovicu populácie žiaden význam a nijako sa o to nezaujímajú, napriek tomu je potrebné sa tomu intenzívne venovať a vysvetľovať to. V oblasti JB je potrebné sa zamerať aj na dlhodobú kontinuitu a testovať odolnosť zariadení, aby nedošlo k efektu ako vo Fukušime, kedy sa navzájom presviedčali, že systém majú dostatočne odolný a nedostatočne sa robili nové opatrenia. Musíme preto aj z pohľadu EÚ šíriť maximálne signály na zvyšovanie úrovne JB. Zástupca RO rovnako informoval o jadrovej elektrárni v Čiernej vode, kde dosahujú vysoký štandard a úroveň JB. PL ubezpečilo, že do roku 2025, kedy by chcelo myť v prevádzke prvú jadrovú elektrárňu bude robiť všetko pre to, aby splnilo čím skôr všetky náročné kritériá pre prevádzku nových blokov.

Podpredseda vlády SR p. Vážny informoval, že s ohľadom na globálnu úroveň jadrovej bezpečnosti je stále potrebné prihliadať na lokálne špecifiká a nie je presvedčený, že by bolo

optimálne prijatie celosvetového spoločného predpisu v tejto oblasti. Mohlo by to viesť až k jeho nepoužiteľnosti. Napriek tomu je presvedčený, že súčasné EÚ smernice v oblasti JB môžu byť dobrým základom pre podobnú legislatívu aj v iných častiach sveta. EK konštatovala, že nechce zavádzať novú legislatívu a skôr chce zriadiť pracovné skupiny pre implementáciu súčasnej legislatívy. Do tohto by sa mohla zapojiť aj MAAE vydaním jednotných štandardov. Musíme jasne hovoriť spoločným hlasom a pochváliť dobrú spoluprácu medzi týmito inštitúciami. Netreba zabúdať ani na vysokú technickú úroveň prijatých opatrení. Musíme sa zamerať aj na zlepšovanie kultúry bezpečnosti, nakoľko ľudský faktor je veľmi dôležitý. Rovnako aj akceptácia verejnosti. EK bude tieto aktivity podporovať.

3. téma: Vytváranie trhu pre vyradovanie jadrových zariadení v Európe:

Nasledovaný diskusný panel moderovala pani Claude Fischer-Herzogová, riaditeľka, Confrontations Europe, ktorá pripomenula, že je potrebné stavať na doterajších skúsenostiach z odstavovania jadrových elektrární v USA a v UK. Momentálne v EÚ môžeme hovoriť o približne 15 jadrových blokoch, ktoré je potrebné vyradiť. Investori budú pre tieto činnosti potrebovať určitú formu záruk a ideálne by bolo, ak by sa vybudoval celosvetový trh s ohľadom na tieto činnosti. Bude pravdepodobne problematické, ak by si to mala riešiť každá ČK sama. K výstavbe nových a vyradeniu starých reaktorov bude potrebné aj veľký počet kvalifikovaného personálu. Je dôležité, aby sa s tým začalo čím skôr, nakoľko čím dlhšie sa bude čakať tým to bude pre jadro horšie. Najväčšie výzvy čakajú v oblasti riešenia otázok čo definitívne so všetkými druhmi RaO. Bude potrebné hovoriť zo všetkými aktérmi týchto procesov a mali by sme v rámci EÚ viac využívať princíp solidarity najmä pri skladovaní RaO. Nemôžeme v tom nechať prevádzkovateľov osamotených. Bolo by vhodné, keby sa urobili nové smernice v oblasti vyradovania.

Tretiu panelovú diskusiu otvoril pán Anton Pavlov, štátny tajomník ministerstva energetiky, Bulharska. Spomenul, že BG odstavilo štyri jadrové bloky v Kozloduji a momentálne stojí pred veľkou výzvou ukončiť všetky práce do roku 2030. Poďakoval EÚ za solidárny prístup pri vyradovaní spomínaných jadrových blokov a pripomenul, že sa jedná o dlhodobý proces zo všetkých hľadísk. BG informovalo, že sa chystá vybudovať suchý sklad pre vyhoreté jadrové palivo. Spomenul aj problém s chýbajúcim kvalifikovaným personálom. BG víta myšlienku vytvorenia jednotného trhu pre vyradovanie v EÚ nakoľko je pripravené odovzdať svoje skúsenosti.

V ďalšej časti vystúpila Saida Lâarouchi-Engströmovou, zástupkyňa riaditeľa SKB, ktorá spomenula, že SE prevádzkuje 12 reaktorov a dva z nich na juhu SE boli odstavené a pripravuje sa ich vyradovanie. Je treba doriešiť ešte takmer všetky oblasti, technologické aj finančné a rovnako aj systém časového harmonogramu. Ak by sa išlo cestou dočasného úložiska toto by predstavovalo zvýšené náklady a preto to je potrebné ešte diskutovať. Rovnako dôležitá je komunikácia s verejnosťou a úradmi. Bude potrebné ešte zabezpečiť spoľahlivé financovanie. Rovnako je potrebné vysvetľovať občanom, ako toto financovanie bude nastavené a či budú v konečnom dôsledku tým zaťažení spotrebiteľia. Bolo by vhodné, keby boli na úrovni EÚ vytvorené takéto fondy do ktorých by podľa príslušného kľúča prispievali všetky ČŠ. EÚ však takéto zriadenie fondov nepredpokladá.

Následne vystúpil p. Riccardo Casalem, generálny riaditeľ, SOGIN SpA, ktorý spomenul, že v IT majú štyri odstavené reaktory a majú aj úložisko RaO. Spomenul, že história jadra v IT bola zasiahnutá negatívne referendum rok po udalostiach v Černobyle, kedy sa verejnosť vyjadrila proti jadrovému programu. EU by sa mala stať garantom pri vyradovaní jadrových elektrární. Toto je trh, ktorý bude v najbližších 2-3 dekádach dominovať a paralelne možno trh s novými reaktormi. P. Casalem je presvedčený, že budúcnosť energetiky je v spoločnom

podiele OZE a jadra. Aký bude skutočný podiel konkrétnej technológie ukáže čas. Požiadavky sú totiž stále vyššie a vyššie. Čo sa týka nakladania s RaO a vyhoretým jadrovým palivom bude potrebné sa k tomu postaviť principiálne. Všade tieto procesy meškajú, čo zvyšuje náklady. Sú tu zložité vstupy a výstupy a málo lokalít na úložiská. Všeobecne však možno konštatovať, že v EÚ by to malo byť dosiahnuteľné. Musia sa však všetci do toho procesu zapojiť vrátane EÚ. V IT približne 40% odpadu RaO pochádza zo zdravotníctva. Takýto odpad si musí každá krajina skladovať sama. Máme príklady z nedávnej histórie rozdelenie Československa, alebo bývalej Juhoslávie, kedy sa takéto úložiská dostali pod správu iných štátov. V IT sa jedná konkrétne o približne 90 tisíc m³ RaO ročne. Preto je prvoradou úlohou nájsť vhodnú lokalitu na jeho uskladnenie. Všetky tieto aktivity musia byť dôkladne komunikované s verejnosťou. Doposiaľ IT využíva FR a UK sklady. Čaká ich však nájsť riešenie, kde uskladniť RaO zo štyroch spomínaných reaktorov a štyroch výskumných centier, ktoré sú vo vyradovaní.

V ďalšej časti tretieho panelu vystúpil p. Herkko Plitom, zástupca generálneho riaditeľa ministerstva práce a hospodárstva z Fínska. Spomenul, že na odstavovanie a vyradovanie z prevádzky sa nemôžeme pozerieť oddelene, ale v celom kontexte problémov. FI prax ukazuje, že všetko je potrebné plánovať od začiatku, aby sa dali optimalizovať náklady. Nakoľko dodatočná príprava je vždy nákladná. FI našlo metódy manipulácie s RaO, kedy vie ich objem zmenšiť až 1000x teda z 1m³ kvapalného RaO vie vyseparovať 1liter finálneho RaO, ktoré treba uskladniť. Dôležité je, aby pokračoval výskum a vývoj týchto technológií. Nákladovo účinné a bezpečné je vtedy, čím skoršie máme finálne úložisko. Zástupca spoločnosti AREVA potvrdil tieto fakty, že budovanie úložísk musí ísť paralelne s budovaním nových zdrojov. Zástupca IT pripomenul, že ak chceme mať budúcnosť jadra musíme jasne vyjadriť názor čo s RaO urobíme. FI upozornilo, že máme posledných 20 rokov, kedy môžeme komfortne s tým niečo urobiť. Teda dočasne na predĺženie životnosti a paralelne stavať nové bloky. Z tohto pohľadu aj rozhodnutie DE ohľadne pozastavenia jadrového programu bolo predčasné. Je pravdou, že zatiaľ žiaden ČS nenašiel komplexné uspokojivé riešenie a aj FR to bude mať pravdepodobne vyriešené až v roku 2025.

Záverečné zhrnutie 10. zasadnutia ENEF a ďalšie smerovanie:

So záverečným prejavom vystúpil minister obchodu a priemyslu ČR p. Ján Mládek, ktorý v úvode poďakoval všetkým za účasť na jubilejnom 10. plenárnom zasadnutí Európskeho jadrového fóra. Vyjadril presvedčenie, že sa splnili všetky očakávania a záväzky vo vzťahu k hostiteľskej krajiny a úspešne sa podarilo nastaviť tejto zavedenej platforme nový formát. Pripomenul, že končí 10. zasadnutie ENEF, ktoré sa uskutočnilo v krátkom období po prijatí strategického rámca a cestovnej mapy pre Energetickú Úniu. Vyjadril presvedčenie, že diskusie z posledných dvoch dní dodajú nové vstupy do implementácie tohto dôležitého projektu EÚ. Zároveň vyzdvihol niekoľko skutočností:

Z diskusií vyplynulo, že jadrová energetika má v európskom portfóliu zdrojov svoje opodstatnené miesto a bude zohrávať dôležitú úlohu pri implementácii Energetické únie. Bohužiaľ sme v súčasnosti EÚ nedospeli do stavu, aby trhové mechanizmy poskytovali signály na dlhodobé investície do nízkouhlíkových technológií. Výstavba a prevádzka jadrového bloku je beh na dlhú trať a za súčasných podmienok na trhu je potrebné hľadať metodiku financovania takýchto kapitálovo náročných projektov. Dôležité je naďalej diskutovať otázky vyradovania jadrových zariadení z prevádzky. Aj napriek tomu sa v mnohých krajinách uvažuje o predlžovaní životnosti existujúcich reaktorov, je potreba vážne uvažovať o možnostiach a spôsoboch ich vyradovania a tiež dbať na zdieľanie vedomostí. ako najbezpečnejšie a najekonomickejšie je možné toto vyradenie vykonať. Všeobecná zhoda

počas ENEF bola v tom, že na prvom mieste pri prevádzke jadrových zdrojov zohráva bezpečnosť. Už v niekoľkých nasledujúcich rokoch by sme mali byť svedkami prevádzky reaktorov novej generácie. S očakávaním teda budeme sledovať, či táto technológia povedie k zlepšeným vlastnostiam predovšetkým s ohľadom na bezpečnostné prvky.

Zhoda v názoroch bola aj v tom, že vyhoreté jadrové palivo a jeho ukladanie stále predstavuje jednu z najväčších výziev jadrovej energetiky a je faktorom, ktorý do istej miery limituje ďalší rozvoj jadrovej energetiky. V tomto ohľade by sme sa určite mali snažiť, aby ukladanie veľkého množstva vyhoreného paliva nebolo finálnym nástrojom riešenia. Nielen z tohto dôvodu je veľmi dôležité sledovať pokračujúce úspechy na poli takzvaných rýchlych reaktorov. Minister vyzdvihol problematiku akceptovateľnosti jadrovej energie širokou verejnosťou. Bolo dobre, že na ENEFe zaznel tiež hlas neziskových organizácií. Touto otázkou sa musíme zaoberať pravidelne aj na ostatných fórach. Napriek tomu je zrejmé, že sa zatiaľ nedarí v niektorých členských krajinách EÚ presvedčiť verejnosť o výhodách využívania jadrovej energie. Naopak, v krajinách regiónu strednej Európy je podpora jadrovej energie verejnosti značná. Je naším cieľom, aby Európske jadrové fórum poskytovalo maximálny priestor všetkým zástupcom v spoločnosti a aby otvorene diskutovalo aj veľmi divergentné názory na jadrovú energetiku.

Záverom minister uviedol ešte jeden aspekt, ktorému bude potrebné venovať znovu pozornosť na nasledujúcich zasadnutiach. V nasledujúcom období bude tiež ovplyvňovať rozvoj jadrovej energetiky nedostatok technikov, konštruktérov a priemyselných kapacít. Nejedná sa len o európsky fenomén, podobným problémom dnes jadrový priemysel čelí tomuto fenoménu takmer celosvetovo. Otázka technického vzdelávania a udržanie kvalitného know how v Európe by mala byť ďalšou kľúčovou diskutovanou témou. Celkom na záver minister Mládek zaželel slovenským kolegom veľa úspechov pri organizovaní budúceho 11. Ročníka ENEF.

Záverečné slovo a hodnotenie tohtoročného ENEF predniesol pán Gerassimos Thomasom z EK. Rovnako poďakoval hostiteľskej krajine, ale aj SK za prípravu jubilejného ročníka ENEF. Spomenul, že EK diskutuje interne, ako začleniť vhodne jadro do projektu EEU a práve ENEF dal nový impulz do týchto diskusií. EK sa snaží zohľadniť viacero aspektov a v budúcnosti plánuje pripraviť Jadrový ilustratívny program PINC, ktorý popíše investičné príležitosti pre celé jadrové spektrum. Úlohu EÚ v oblasti jadra vidí v rámci realizácie dimenzie výskumu a vývoja v rámci EEU. Pridal sa k stanovisku podpredsedu EK p. Šefčoviča, že najskôr bude potrebné rekonštruovať ETS a prijať príslušnú legislatívu.

Zdôraznil, že nikto počas ENEF nespochybnil význam JB a EÚ by mohla byť lídrom v tejto oblasti pre celý svet. Vyslovil názor, že v oblasti nakladania s RaO nie je potrebné, aby EK pripravovala novú, alebo revidovala existujúcu legislatívu. V tejto oblasti sa môžeme poučiť s doterajších skúseností z LT, SK, DE pri vyradovaní jadrových elektrární. EK k tejto problematike môže maximálne pripraviť metodológiu. EK môže zohrať úlohu agregovania znalostí a vytvorenia právneho rámca.

Na záver vyzdvihol aspekt smerovania k transparentnosti a väčšej diskusie s verejnosťou a je presvedčený, že v Bratislave sa tejto téme budeme venovať rozsiahlejšie. Rovnako podporil aj myšlienku, aby sa táto problematika – teda problematika jadra diskutovala na viacerých energetických fórach.

Vysvetlenie skratiek:

skratky 28 krajín EÚ:

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, EL/GR, ES, FI, FR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK, HR

všeobecné:

ČŠ, ČK	členské štáty, členské krajiny
EÚ	Európska únia
KOM	Európska komisia; zástupca Európskej komisie
PRES	predsednícka krajina EÚ; zástupca predsedníckej krajiny EÚ
IAEA	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu

špecifické:

CNS	Konvencia o jadrovej bezpečnosti
JE, JZ	jadrová elektráreň, jadrové zariadenie
EIA	Štúdia dopadov na životné prostredie
RAO	rádioaktívne odpady
VJP	vyhorené jadrové palivo
ENEF	Európske fórum pre jadrovú energetiku
JM	jadrové materiály
ZT	záťažové testy
JRC	Spoločné výskumné stredisko EK
WENRA	Asociácia západných jadrových dozorov
NGO	nevládne organizácie

Transpozícia smernice
Rady 2014/87/Euratom
a čiastočná transpozícia
smernice Rady
2013/59/Euratom

Mgr. Zuzana Pišteková
odbor legislatívno-právny

**Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa
mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec
Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení**

- prijatá s odkazom na čl. 31 a 32 Zmluvy Euratom – základné normy na ochranu zdravia verejnosti a zdravia pracovníkov
- čl. 33 – každý ČŠ vydá vhodné ustanovenia - zákony, iné právne predpisy a podnikne potrebné opatrenia za účelom dodržania základných noriem – čl. 33 ods. 3 – ČŠ oznámi Komisii takéto ustanovenia
- čl. 33 ods. 4 – EK do 3 mesiacov od oznámenia môže vydať prípadné odporúčania

**Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení
smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec
Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení - obsah**

- Reakcia na jadrovú haváriu vo Fukušime (2011, Japonsko)
- Posilňuje nezávislosť príslušného regulačného orgánu pri vydávaní regulačných rozhodnutí
- snaha zamedziť konfliktu záujmov –jadrový priemysel vs. regulačný orgán
- spolupráca, koordinácia a výmena informácií medzi regulačnými orgánmi a ČŠ pokiaľ ide o cezhraničné dosahy
- Podpora odbornej prípravy pracovníkov v oblasti JB a havarijnej pripravenosti a odozvy
- Zvyšovanie transparentnosti v oblasti JB – info verejnosti
- zavádza ako cieľ JB, ktorý sa uplatňuje na všetky štádia životnosti JZ = vyžaduje podstatné bezpečnostné vylepšenia projektov nových reaktorov
- dôraz na ochranu do hĺbky a kultúru jadrovej bezpečnosti

**Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení
smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec
Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení**

- smernica 2009/71/Euratom v znení dopĺňa základné normy podľa čl. 30 najmä smernicu 2013/59/Euratom – pokiaľ ide o jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení
- nové špecifické požiadavky na JZ a ustanovenia týkajúce sa havarijnej pripravenosti a odozvy na území jadrového zariadenia vo väzbe na smernicu 2013/59/Euratom
- partnerské hodnotenia regulačných orgánov každých 6 rokov na spoločnú špecifickú tému týkajúcu sa JB jadrových zariadení (zistenia + národný akčný plán na riešenie relevantných zistení)
- Podanie správy o vykonávaní tejto smernice (2014, následne do 22.7.2020)

Smernica Rady 2014/87/Euratom z 8. júla 2014, ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení

- Transpozičný termín: 15. augusta 2017
- Transpozíciu zabezpečí ÚDJ SR novým AZ
- jún 2014 – PS na prípravu nového AZ – vypracovala zásady nového AZ – medzi inými aj transpozícia smernice 2014/87/Euratom a aj čiastočná transpozícia smernice 2013/59/Euratom
- november 2014 – máj 2015 – 6 intenzívnych rokovaní PS k AZ
- zástupcovia ÚVZ SR boli pozývaní – plnenie úlohy č. 2 z minulého zasadnutia MRKS Euratom – pozvánka listom č. 2775/2014 – zaslaný 21.11.2014 – zúčastnili sa na rokovaní PS k AZ (4.2.2014)
- ÚJD SR ako spolugestor nemá informáciu o ďalšom postupe pri transpozícii smernice 2013/59/Euratom od gestora

Nový AZ

- smernica 2013/59/Euratom – transpozičný termín: 6. februára 2018
- Smernica 2014/87/Euratom – transpozičný termín: 15. augusta 2017
- Smernice 98/34/ES – notifikácia technických predpisov v neharmonizovanej oblasti +
- Čl. 33 Zmluvy Euratom = 3 mesačná notifikáčná lehota

Smernica Rady 2013/59/Euratom, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom

Harmonogram nového AZ

- jún 2016 – MPK
- september - december 2016 – eurounijné notifikačné konaie (čl. 33)
- Január 2017 – LRV vlády SR
- Február 2017 – vláda SR
- 28.2.2017 – vládny návrh zákona do parlamentu
- Jún 2017 – schválený v parlamente
- 1.8.2017 – notifikácia EK o nadobudnutí účinnosti nového AZ
- 15.8.2017 – transpozičný termín
- 6.2.2018 – transpozičný termín smernice 2013/59/Euratom

Ďakujem !

Systém záruk a zhrnutie za rok 2014

Rokovanie Medzirezortnej koordinačnej skupiny Euratomu

ÚJD SR, Jún 2015, Ing. Tomáš Bobák

Právny základ

- Zmluva o nešírení jadrových zbraní
- Dodatkový protokol k dohode medzi Euratomom a MAAE o implementácii článku III ods. 1 a 4 Zmluvy o nešírení jadrových zbraní
- Nariadenie komisie Euratomu č.302/2005
- Zákon č. 541/2004
- Vyhláška ÚJD SR č.54/2006 o evidencii a kontrole jadrových materiálov a o oznamovaní vybraných činností

Inšpekcie MAAE, Euratomu a ÚJD v EMO 2010-2013

ROK	MAAE	Euratom	ÚJD SR
2013	4*	4*	4* + 2**
2012	6*	6*	6* + 3**
2011	5*	5*	5*+2**
2010	5*+1***	5*+1***	5*+1***+1**
2009	8*	8*	8*
2008	8*	8*	8*

* Spoločné inšpekcie MAAE, Euratomu a ÚJD SR

** Samostatné inšpekcie ÚJD SR – kontrola AZ po VP

*** Dodatokový protokol

Enef

3

Inšpekcie MAAE, Euratomu a ÚJD v EMO 2010-2013

Po prijatí DODATKOVÉHO PROTOKOLU

- Celkovo poklesol počet inšpekcií, hlavne plánovaných
- Spoločné inšpekcie MAAE, Euratomu, ÚJD SR po výmene paliva boli nahradené samostatnými inšpekciami ÚJD SR a spoločnými „postloading” inšpekciami
- Pribudli „short notice” inšpekcie a inšpekcie na dodatkový protokol

Enef

4

Rok 2014 z pohľadu plnenia záruk v EMO

• 1. blok EMO

marec – spoločná pred-odstávková (pre-loading unit 1) inšpekcia

marec/apríl – dve inšpekcie ÚJD SR – kontrola AZ

apríl – spoločná po-odstávková (post-loading unit 1) inšpekcia

júl – SRNI (short-notice) – spoločná neplánovaná inšpekcia

• 2. blok EMO

september – spoločná pred-odstávková (pre-loading unit 2) inšpekcia

október – inšpekcia ÚJD SR – kontrola AZ

november – spoločná koncoročná „PIV“ inšpekcia (zároveň post-loading unit 2)

Začiatok roka 2015 a ENMAS budúcnosť 2015 „so far“

1. blok EMO

január – spoločná inšpekcia „PIV follow-up“

marec – spoločná pred-odstávková (pre-loading unit1) inšpekcia

apríl – inšpekcia ÚJD SR – kontrola AZ

apríl – spoločná po-odstávková (post-loading unit 1) inšpekcia

ENMAS výzva

• Prechod na novú verziu

• Chýbajú školenia na prácu s ENMASom – programom

Euratomu na tvorbu správ pre MAAE, Euratom a ÚJDSR